

DE BA ZUIN.

Stemmen uit „De Gereformeerde Kerken in Nederland”.

(Ten voordeele van de Theologische School te Kampen.)

Tot 11: 12, slaagt de bazun!

Vrijdag 13 October 1893.

Is het voor u liefder wel de tijd / dat gij woont in uwe gewelfde huizen, en zal dit huis worst zijn? Hagg. 1: 4

Dit blad verschijnt des Vrijdags. Prijs per 3 maanden, fr. per post 1.50. Voor Oost- en Zuid-Afrika 1.75. Voor Z.-Afrika 2.50. Abonnementen buiten het Rijk moeten per kwartaal vóór uit worden betaald. Afzonderlijke Nrs 12½ ct. Advertentiën van 1-10 regels 1; elke regel meer 10 cts. Boekh.-advertentiën 3/2 maal.

UITGEVER:

G. PH. ZALSMAN,
KAMPEN

Advertentiën en Bestellingen vóór 10 October te adresseren aan den UITGEVER G. PH. ZALSMAN te KAMPEN. — Kerkelijke Berichten enz., Stukken der Medewerkers, en Buitenlandsche Bladen aan dHr. C. MULDER te KAMPEN; — Binn. Bladen, Intezenden Stukken en Werken ter recensie aan de REDACTIE te AMSTERDAM; (Ds. W. H. GISPEN). —

Officiële kerkelijke Berichten, Verslagen enz. (Uit Het Kerkblad van 13 October 1893.)

Bij dit Nr. behoort een Bijvoegsel.

Berichten.

Op last van de laatstgehoudene Generale Synode wordt ter kennis van de kerken gebracht, dat de Heer J. Hekker, Candidaat-zending te Deventer, van zijne betrekking tot de Zending der Geref. kerken ontslagen en door de Synode tot den Dienst des Woords beroepbaar gesteld is.

Namens de Synode,
A. M. DONNER, } Scriba.
K. FERNHOUT, }

Theologische School.

Aan de Eerwaarde Kerkeraden wordt bekend gemaakt, dat tot Praetor der Studenten gekozen is: de Weled. Heer A. Doorn en tot Vice-Praetor: de Weled. Heer J. H. Donner JH.; weshalve belanghebbenden verzocht wordt: voortaan de preekverzoeken aan den Praetor A. Doorn te richten.

C. MULDER,
Secr. v. h. Doc. Koll.

Kampen, 3 Oct. 1893.

Vergadering van Deputaten voor de Zending onder Heidenen en Mohamedanen Donderdag 26 Oct., 's morgens 12 uur in de Westerkerk, (Catharijnenkade) te Utrecht. Wie logies begeert melde dit aan M. VAN MINNEN.

Utrecht, 10 Oct. '91.

Classis Leiden.

Vergadering Donderdag 26 Oct. aanvang 10 uur, op de gewone plaats.

Namens de R. K.,
D. TIBBEN, Praes.
L. PARLEVLIET, Scriba.

Katwijk a/Zee, 9 Oct. '93.

Classis Middelburg.

De kerkeraad der Gereformeerde kerk te O. en W. Sonburg, daartoe door de vorige Classis aangewezen, roept bij dezen de kerken der Classis Middelburg op ter vergadering op 14 Nov. en zoo noodig — den daarop volgende dag, in de Consistorie van het kerkgebouw de Lange Delft te Middelburg.

Punten voor het Agendum worden tot 24 October ingewacht aan het adres van den eerstondergeteekende.

Namens den Kerkeraad voornoemd,
C. B. SCHOEMAKERS, Praes.
J. SUURMOND, Scriba.

Classis Sneek.

Vergadering op Woensdag 22 November des voormiddags te 9 uur in de Oude kerk te Sneek. Stukken voor het Agendum gelieve men vóór 4 November te zenden aan het adres van den eerstondergeteekende.

Namens de roepende Kerk te Heeg,
F. W. SLUITER, Praes.
H. P. DE BOER EZN., Scriba.

Let wel!

De Raad der Gereformeerde kerk te Alkmaar, verzoekt dringend de van de jongelingen, geplaatst aan de Militaire kadettenschool alhier, waarover zijn toezicht gewenscht wordt. — Even gaarne draagt hij kennis van de militaire manschappen en onderofficieren, aan gemelde school gedetacheerd.

Namens den Kerkeraad,
H. SWEEPE, Scriba.

TIEL. Met dankzegging aan den Heere mogen we de twee volgende verassingen vermelden, die aan de Geref. kerk alhier ten deel zijn gevallen. Dezer dagen ontvingen we het bericht, dat wijlen Mevrouw van Rooij die, schoon geen lidmate, sinds jaren een trouwe kerkganger was, bij testamentaire beschikking ten bate van de Geref. kerk alhier de som van f 700 vermaakt had. Ongewoon aan zulke verassingen, verblijdt deze ons te meer. Moge zij navolging vinden. Evenals dat tweede goede voorbeeld van een zuster der gemeente, die, bijna gelijktijdig, de som van f 75 schonk voor nieuwe gasverlichting in ons kerkgebouw. De Heere onze God toont ook in dit stadje, waarin 't materialisme zoo bijna onbepaald heerscht, aan zijn kerk te denken. Hij kent hare noden. Zegene Hij deze gaven, en dale zijn zegen ook rijkelijk neer op die zuster, die onbekend wil blijven bij de menschen, maar bekend is bij Hem, die de blijmoedige gevers liefheeft.

Namens den Kerkeraad,
A. VAREKAMP, Praes.
A. THOLENS, Scriba.

SNEEK. Onze waarde leeraar Ds. J. H. Landwehr heeft de roeping naar Rotterdam aangenomen. Diep geschokt door deze onverwachte gebeurtenis, hopen wij te komen tot volle berusting in des Heeren daden. Zegene de Koning der kerk verd'r zijnen dienstknecht en beide gemeenten, tot eer zijns H. Naams

Namens den Kerkeraad der Geref. kerk A.
Y. BOOTSMA, Scriba.

JUTRIJP-HOMMERTS, 1 Oct. '93. Onze geachte Leeraar Ds. J. Kok heeft voor de roeping der Gem. Oudemirdum bedankt. Gode zij dank!

Namens den Kerkeraad,
J. S. V. D. VELDE, Scriba.

ECHTEN en OOSTERZEE, 2 Oct. 1893. Uit een te voren gemaakt tweetal is beroepen tot Herder en Leeraar Ds. F. G. Petersen van Mildam.

J. KOOPMAN,

BERGENTHEIM, 2 Oct. '93. Het adres van den Kerkeraad der Geref. kerk te Bergentheim is voortaan: Den Heer H. Waterink te Bergentheim, ambt Hardenburg. Belanghebbenden gelieven hiervan nota te nemen.

Namens den Kerkeraad voornoemd,
M. NIJMAN, Scriba.

OOSTERBIEBIE, 3 Oct. '93. Ds. J. Hania Pz. heeft bedankt voor de beroepingen naar Alblasserdam en Terschelling.

H. BRUINISMA, Scriba.

ALBLASSERDAM, 4 Oct. 1893. Beroepen tot Herder en Leeraar der WelEerw. Heer Ds. G. A. Gezele Meerburg van Donsburg. Het is vermeld dat deze roeping is onze wensch.

Namens den Kerkeraad der Gereformeerde Kerk A.
G. MAAT, Scriba.

OMMEN, 5 Oct. 1893. Heden werd uit een te voren gemaakt tweetal, tot Herder en Leeraar dezer Gemeente beroepen, de WelEerw. Heer G. W. H. Esselink te Slidrecht. Dat de Heere deze roeping met zijnen genadigen zegen bekrone, is de wensch en bede van Gemeente en Kerkeraad.

Namens den Kerkeraad,
J. KROON WZN., Praes.

ALKMAAR, 8 Oct. 1893. Tot algemeene blijdschap van kerkeraad en gemeente alhier, nam Ds. J. W. Weegelaar te Dickschorn de roeping dezerzijds aan.

Namens den Kerkeraad,
H. SWEEPE, Scriba.

SLIDRECHT, 8 Oct. Heden, na de godsdiensttoefening, maakte onze geachte leeraar Ds. Esselink bekend, dat Z.Eerw. eene roeping van de gemeente Ommen heeft ontvangen. De kerkeraad, die toch de gehele gemeente vertegenwoordigt, hoopt vurig, dat Ds. E. spoedig bekend zal maken: 't Gemeente van Slidrecht, ik blijf bij u."

Namens de zelve,
A. VAN WIJNGAARDEN, Secretaris.

MILDAM, 8 Oct. 1893. Bij vernieuwing zijn wij verontwaardigd geworden, dat onze geachte Leeraar Ds. F. G. Petersen nu eene roeping heeft ontvangen van de Geref. kerk Echten-Oosterzee. Wij hopen, dat Z.Ew. vrijmoedigheid mag vinden, om voor deze roeping te bedanken.

Namens den Kerkeraad
S. PAULUS, Scriba.

BERLIKUM, 8 Oct. Deze dag was voor de gemeente alhier een dag van groote blijdschap, dat de ure was aangebroken dat onze beroepen Cand., de WEW. Heer H. Bouwman, in ons midden werd bevestigd, met toestemming van onzen geachten Consulent, door Ds. J. Duursema van Uithuizen, naar aanleiding van 1 Cor. 3: 9. Des namiddags verbond onze leeraar zich aan de gemeente met de woorden van 1 Cor. 2: 6 en 7.

De Kerkeraad der Geref. kerk,
M. HOKSTRA, Scriba.

HAARLEMMERMEER, 9 Oct. 1893. Gisteren herdacht onze geachte Leeraar Ds. W. S. Veltman met de gemeente alhier zijne vijfentwintigjarige Evangeliebediening. De prediking van Jezus Christus en Dien gekruist tot behoud van arme zondaren was tot op dezen stond zijn enig doel, en Z.Ew. wenschte daarin volstandig te blijven volharden, waartoe kerkeraad en gemeente te dezer plaatse Z.Ew. de zalving des H. Geestes toebidden, opdat zijn arbeid onder ons gezegende vruchten moge afwerpen.

Namens den Kerkeraad,
A. COLIJN.

PIETERBUREN, 9 Oct. Gisteren maakte onze waarde Leeraar J. Huizenga de gemeente bekend, eene roeping te hebben ontvangen van Murmerwoude. De Heere bewerkte Z.Ew. naar zijnen wil, kon het zijn om bij ons te blijven.

Namens den Kerkeraad,
F. BUIKEMA, Scriba.

ROTTERDAM, 9 Oct. Gisteren was er algemeene blijdschap in de gemeente bij de bekendmaking, dat Ds. Landwehr van Sneek vrijheid gevonden heeft voor het aangezicht des Heeren, om de roeping naar Rotterdam te aanvaarden. Dat de Heere Z.Eerw. onder ons stelde tot een uitbreiden zegen en de kerk te Sneek een anderen dienstknecht des geestes, is de hartelijke wensch en bede van kerkeraad en gemeente.

J. ELFFERS, Scriba.

GRONINGEN, 9 Oct. 1893. Gisteren werd gekozen en door den Kerkeraad beroepen de WelEerw. Heer J. Westerhuis van

Heerenveen. Dat deze poging gezegd worde, wensch De Kerkeraad der Geref. kerk te Groningen A.
A. JONKHOF, Scriba.

DIRKSHORN, c. a. 9 Oct. '93. Onze geachte Leeraar Ds. J. W. Wegelaar heeft de roeping naar Alkmaar aangenomen. Het smart ons, dat Hij van ons heneengaat. De Heere die regeert, en al zijn welbehagen doet, stelde Z.Eerw. aldus ten ruimen zegen, en ontferme zich onzer.

Namens den Kerkeraad,
P. GOOTIES,

DOESBURG, 9 Oct. '93. Onze geachte leeraar, Ds. G. A. Gezele Meerburg, maakte gisteren morgen na den godsdienst aan de gemeente bekend, dat Z.Ew. een roeping had ontvangen van de gemeente A te Alblasserdam. Onze stille hoop is, dat Z.Eerw. vrijmoedigheid moge ontvangen, daarvoor te bedanken.

Namens den Kerkeraad,
H. W. KAPPERS, Scriba.

RHILNSBURG, 10 Oct. 1893. De Ger. kerkeraad brengt ter algemeene kennis, dat hij uit de nalatenschap van zijn oud-ouderling, wijlen den Heer P. v. d. Haas te Leiden, door bemiddeling zijner weduwe, heeft ontvangen de som van zes honderd gulden, vrij van successierechten. Is de kerkeraad jegens g-nomden broeder en zuster met dankbaarheid vervuld, allereerst dankt hij den Koning der kerk, die haare harten tot deze milde bijdrage bewoog.

Namens den Kerkeraad,
W. B. RENKEMA, Voorz.
J. VAN EGMOND, Scriba.

MONNIKENDAM, 10 Oct. '93. Heden morgen ontvingen wij het bericht, dat de Koning der kerk, de Heere, de Leeraar Ds. Nieborg van Exmorra voor ons beroep heeft bedankt.

J. ZEELTE.

AMBT-VOLLENHOVE, 10 Oct. '93. Heden werd alhier door de Gereformeerde kerken van Ambt- en Stad-Vollenhove beroepen de WelEerw. Heer Ds. Rispen van Hijnm. Moge de Koning der kerk zijn Dienaar de vrijmoedigheid geven, dat wij spoedig mochten hooren: ik kom tot u.

Namens den Kerkeraden,
E. ROOK, Onderl.

ASPEREN, 10 Oct. Tot onze niet geringe blijdschap mochten wij gisteren het bericht ontvangen, dat Ds. J. J. Smit van Beverwijk, het beroep, door onze gemeente op Z.Eerw. uitgebracht, had aangenomen. Brengde de Heere, die het met onze gemeente boven bidden en denken wel maakt, Z.Eerw. met een vollen zeg van Evangeliums tot ons, opdat tot spijt van allen die Sion gram zijn, zijn heerlijk koninkrijk alhier meer en meer worde gebouwd, tot eer van zijn noot volprezen Naam en tot heil van zijn duurgeloofde gemeente. Troost te de Heere de bedroefde gemeente van Beverwijk, die haren Leeraar zoo noode, ziet vertrekken, en vervulle Hij, die altijd met zijn gemeente blijft, uit den sebat zijner Algenoezaamheid, al hare behoeften, opdat de wedra ledige plaats spoedig door een hem waardigen opvolger worde ingenomen.

Namens den Kerkeraad,
K. BLOK, Scriba.

RENKUM, 10 October 1893. Zondag j. l. maakte onze hooggeachte Leeraar der gemeente bekend, dat Z.Eerw. eene beroeping had ontvangen van de Geref. kerk te Aarlanderveen. Scheuke de Heere hem ook nu vrijmoedigheid om voor deze beroeping te bedanken en bij ons te blijven.

Namens den Kerkeraad,
T. VAN DEN BRINK, Scriba.

Ontvangsten.

Ontvangsten voor de Theol. School.

Van de Gemeente te:	
Genemuiden	f 8,93
Langeslag	4,58
Zalk	18,—
Ambt-Vollenhove B	11,50
1/2 coll.	f 3,53
Gevoonden i/d Kerkcoll. te Doesburg	— 50
Doord. den heer K. Pasma van de halve stuivers-vereeniging te Oosterbierum	9,40
Van de Gemeente te Middelburg B	18,66
J. NEDERHOED, Penningmeester.	

Middelstum, 9 October 1893.

Ontvangsten voor de Uitbreiding der Theol. School de volgende Jaarlijkse bijdragen.

Class. Coll. Corresp. De J. C. Balhuizen te Scharnegoutam.	
Da. W. Postmus	f 10,—
J. NEDERHOED, Alty. Thesaurier.	
Middelstum, 9 October 1893.	

Ontvangsten ten behoeve der Kas voor Em. Pr. Pr. -Wed. en -Weezen.

Van de Gem. te:	
Oud-Beerland A	f 4,—
Nieuw-Helvoet	3,67
Oultgensplaat	1,30
Rozenburg A	4,48
Spijkenisse	6,70
Zwartewaal	5,50
Den Bommel	1,75
Hellevoetsluis	f 9,30
Stad a/h Haringvliet	3,25
Zuidbeerland	10,81
Noordwijk a/Zee	15,15
Leiderdorp	16,—
Sassenheim	9,67
Rijnsburg	25,50

Rockanje	f 2,01	Gouda A	f 13,12
Abbenbroek	2,72	Delft A	46,52
Oostvoorne	1,52	Maasland A	6,92
Ouddorp	2,50	Dordrecht B	22,—
Zuidland	3,22	Slidrecht A	26,98
Zuidbeerland	9,25	's Gravendeel	8,88
Arnhemuiden	4,70	Nuamansdorp	6,34
Vlissingen B	9,85	Schevevingen A	42,32
Geerdijk	1,25	Nieuw-Vennep	33,23
Eede	15,43	Haarlem A	19,61
Bennekom	16,20	Haarlem B	15,40
Renkum	8,18	Wormer	6,67
Huize A	5,30	Bussum	9,08
Neiderhorstberg	4,23	Hilversum	23,22
Sloterdijk	2,43	Muiden	5,91
Sloterweg	2,—	Oudekerk A	3,08
Haarlemmermeer Oost-		Weesp A	10,75
zijde	16,—	Amstelveen	16,71
Haastrecht	7,18	Opperdoes	10,44
3e coll.		Velp A	27,91
Van de kerk te:		Zutphen	27,50
's Gravenland	1,70	Neede	8,91
Oudekerk A	3,28	Aalten B	14,70
Winterswijk	15,53	Doesburg	3,75
Giften van:		Vorden	9,37
Dordrecht A	2,50	Middelburg A	31,01
Amsterdam B v. L. N.	1,—	Vlissingen A	16,66
Gevoonden in de coll.		Colijnsplaat	6,38
van kerk B te Am-		Haamstede	5,56
sterdam	20,—	Kamperland	6,07
Hilversum, vereen.		Wisskerke	1,50
Dorkas	2,50	Zierikzee	18,22

Bovenstaande kas zij u allen ten zeerste aanbevolen, daar wij reeds gold moesten opnemen, om op tijd uit te betalen. Laat een ieder eerst deze kas gedenken. Het is voor uwe oude Predikanten of hun Wed. en Weezen! N.B. Brieven die te onduidelijk zijn, beantwoord ik niet.

G. J. BRUGSMA, Algemeene Penningmeester.

Schrans bij Leeuwarden, 7 Oct. 1893.

Ontvangsten voor de Zending.

Door A. C. v. Loo, geoll. te 's Gravenhage kerk A	f 1,—
Uit 't Zend.-busje van J. Wisse te Ter Neuzen	2,50
Door Ds. Fokkens, 2 giften, ieder van f 2,50 gev. in 't collecteerakje te Stadskanaal	5,—
Door Ds. Schoemaker, v/d Gem. te Veldhuizen, Gr. Benth.	9,—
Door H. v. d. Meijden, de opr. v/h Negertje op de Zondagssch. "Jachin" te Delft	12,—
Door O. Alkerman, v/d Zend.-vereen. te Oldeboorn	18,50
Doesborgh, 2 Oct. 1893.	B. DE MOEN, Penningm.

Ontvangen en aan den penningmeester der THEOL. SCHOOL, Ds. J. NEDERHOED te Middelstum verzonden. Eene coll. v/d Theol. School v/d Gem. te Middelburg B groot

f 18,66 B. DE MOEN.

(Kerkblad No. 40.)

Ontvangsten voor de Zending.

Door Ds. Sieders, gev. in de kerkcoll. te Vlaardingen	f 2,50
Door Ds. Schaafsma, de helft van het te Delfshaven tot 31 Juli 1893 ingezamelde	15,07
Voor Ds. Duursema te Uithuizen	10,—
Door W. Krohn, gev. in 't kerkz. te Winschoten	6,25
Door A. Nijland, gev. in 't kerkz. te Almelo	2,—
Door Ds. Bulder, gev. in 't kerkz. te Ten Post	2,50
Door Ds. Eerdmans een gedeelte eener Coll. v/d Gem. te Yerseke	2,04
Door C. M. v. Heijzelendoorn te Delfshaven, spaarpunten van een vriendin	f 2,50
Uit 't busje v/d Wed. A. Kep	2,13
Van A. S.	0,25
Van L. Boon te Leidechendam	4,88
Van Meij. A. Meijer te Slidrecht	2,—
Door Ds. Sluiter, van J. L. te Boskoop	1,60
Door J. Luteijn, gev. in 't kerkz. te Axel A	2,50
Door Ds. Pera, 20 stuiverjes gev. in 't kerkz. te Hallum	1,—
Van V. V. postmerk Lienden	5,—
Door Ds. Sturvoet, v/d Chr. Knapenver. te Oostertend op Texel	9,—
Door E. Eising, v/d Jonged. vereen. "Dorcas" te Zwartsluis	2,—
Door C. v. Norren, namens den kerkeraad der Geref. kerk te Bussum, volgens uiterste wilsbeschikking van Mevrouw B. te Bussum	100,—
Door Mevr. Gerling, de helft uit 't busje der Meisjesver. "Dorcas" te Domburg	1,80
De P. C. v/d Gem. Ambt-Vollenhove	9,16
De P. C. v/d Gem. Kamerik	6,25
B. DE MOEN, penningmeester.	

Doesborgh, 9 Oct. 1893.

Zie vervolg in het Bijvoegsel.

Stichtelijke Lectuur.

Want de Heere Heere helpt mij, daarom wordt ik niet te schande; daarom heb ik mijn aangezicht gesteld als een keisteen, want ik weet, dat ik niet beschaamd zal worden. Jes. 50 : 7.

Het woord, hierboven geplaatst, bevat eene profetie aangaande den Christus.

Te midden van de aankondiging van allerlei oordeelen, die over het volk van Juda komen zouden, vanwege hun afval van God, hooren wij de lieflijkste tonen van het aannaderend heil, hetwelk door den Messias zou worden bereid.

En het waren juist die oordeelen, die het volk te meer een open oer moesten doen krijgen voor het heil, dat komen zou. Niet alleen vanwege de afwendende oordeelen, maar ook en vooral vanwege de tenietdoening der zonde. Niet slechts zou de Christus de groote Trooster zijn, die balsem en lavenis zou brengen voor de bedroefden van hart vanwege de gevolgen der zonde; maar ook zou Hij van de zonde zelve genezen en reinigen, om zich een volk te heiligen, ijverig in goede werken. Vergoeding van zonden en wederkeering tot den Heere in recht en gerechtigheid zouden de beide weldaden zijn, die de Messias verwerven en bereiden zou voor al zijn volk.

Hoe heerlijk verschijnt in de profetieën vooral van Jesaja het beeld des Middelaars, die verlossing, ware verlossing zou aanbrengen voor al zijn volk, en die daarom de ware Trooster zijns volks zou wezen.

Zoo wordt ons ook in Jesaja 50 de Christus voorgesteld als degene, wien de Heere Heere eene tong der geleerden had gegeven, om met den moede een woord te rechter tijd te spreken. Al is de mensch ook nog zoo zondig en schuldig, toch komt de Heere met genade tot al degenen, wier hart verbijzeld en verslagen is en wier begeerte is, te mogen ontvangen vergeving der zonde en wederaanwining bij God. O, het hart kan zoo afgetoofd zijn vanwege de zonde, en zoo ter nedergeboogen vanwege de slaande hand Gods, waaronder men dag en nacht gebukt kan gaan, dat de genade Gods zoo hoogst welkom is, en dat er behoefte is aan vergeving en dat God van vrede tot de ziele spreekt. Als men zoo moede is naar de ziel, kan een woord, te rechter tijd gesproken, zoo hoogst weldadig aandoen, en zulk eene groote verandering ten goede te weeg brengen tot in nige verbuening aan dien God, van wien men te voren niets wilde weten.

Maar, ten einde dien troost en die genade van vergeving en reiniging des harten aan te brengen, moest er zeer veel geschieden. Daartoe is Christus zelf voorgedaan in den weg der gehoorzaamheid aan zijnen Vader, zelfs tot in den dood des kruises. Gesterkt door de zalving des Heiligen Geestes, heeft Christus zijn werk volbracht, zoowel in het doen van den wil des Vaders, als in het geduldig en lijdzaam dragen van de straf, die op Hem lag, en waardoor Hij ons den vrede en het eeuwige leven verwerven moest.

Christus had slechts één doel op het oog, en wel den wil en de eere Gods, en, wat hier nauw mede samenhangt, het heil van zondaren. — En daardoor had Hij zijn aangezicht gesteld als eenen keisteen, en werd Hij nooit bewogen om ook maar één enkel oogenblik van het doel, dat Hij zich voorgesteld had af te wijken. Hij was niet op aarde gekomen, om te genieten, maar om 's Vaders wil te doen, om te doen het werk, hetwelk de Vader Hem gegeven had om te doen, om smaadheid te dragen, om te lijden en te sterven. Op dat doel ging Christus altijd af. Wel ouder veel gebed en worstelingen. Maar Christus liet zich nooit van het rechte spoor leiden. Al brulde de hel en al kwamen alle Satansmachten op Hem af, Christus liet zich door niets afschrikken, maar ging altijd voortwaarts. Van schikken, plooiën, laveeren wist Christus niets. Al was de Heere zeer geduldig met zijne discipelen, om hen te dragen in hunne zwakheden, waar het echter gold zijn eigen leven, daar deed Hij niets om de menschen te bewegen, dat zij Hem zouden sparen. Al was de Joodsche raad nog zoo boos, de Heere spaarde dien niet, maar sprak onbewimpeld het »wee u!« over Farizeën en Schriftgeleerden uit. Hij zocht den dood niet, maar vreesde dien ook niet. Met liefde gaf Hij zich over tot den dood des kruises, door welken Hij het welbehagen des Vaders zou volbrengen en zijn volk redden. — En ook bracht die smaad en dat lijden van Christus Hem nooit tot eenige verbittering. Christus leed alles naar den raad des Vaders. Hij verwachtte niets van den mensch en van deze wereld dan tegenstand, smaad en lijden. Hij kwam niet om liefde te ondervinden van den mensch, maar wel om dien ellendigen mensch te redden en diens vijandschap te smoren in zijn liefdehart, waarin Hij al de pijlen der

boosheid opving, om die bij zijn volk althans geheel te niet te doen.

Die alles overwinnende liefde des Heeren werd op het treffendst openbaar, waar Hij niet alleen aan het kruis zich liet klinken, maar waar Hij, daaraan gehangen zijnde, ook uitriep dat zooveel beteekenende woord: Vader, vergeef het hun, want zij weten niet, wat zij doen! En met die gewillige en liefdevolle overgave tot den dood des kruises, heeft Hij des Vaders welbehagen volvoerd en het verlossingswerk voltooid. Door het kruis heeft Hij over alle zondige machten getriumfeerd. De overwinning is behaald aan het kruis en door het kruis. En door den dood is te niet gedaan hij, die het geweld des doods had, d. i. de duivel. —

Dat Christus zijn aangezicht stelde als een keisteen, en zonder vrees voor wien ook, alle machten overwon, dat is ons behoud geweest. Al mocht zijn lichaam ook bezwijken, zijne liefde bezweek niet, zijn liefde bleef ook in den dood, en de Geest, die in Hem leefde, zou Hem straks doen opstaan uit het graf. —

Welk een reden is er, Hem dierbaar te achten, die zich voor ons gaf tot in den dood, en die voor niets terug deinsde, waar het gold de volbrenging van des Vaders wil en de redding van verlorenen. Door zijnen lijdens-arbeid worden wij gered van den dood en krijgen wij deel aan het eeuwige leven.

En wat nu, ziende op Christus en op zijne overwinning door het kruis, onze roeping is, dat is, dat wij door de genade en kracht des Heeren, niets verwachten van deze wereld, alleen het oog hebben op den wille Gods en het einddoel, dat de Heere met al de zijnen op het oog heeft. Wij moeten geheel als in het niet wegzinken. Onze mening, onze zin, onze wil moet wegvallen. Of onze eigene hoogheid gesmaad, beleedigd, vertreden wordt, doet niets af. Als de Heere ons dien lijdens-arbeid aan de lippen zet, dan hebbe onze ziel »Amen!« te zeggen. Om niets mogen wij geven, noch om gunst van menschen, ten koste van de waarheid, noch om de verwerping van de menschen. 's Heeren wil en eer moeten het doel zijn van al ons denken en willen en handelen. Als dat geschiedt, dan gaat het goed, al gaat het door den dood heen.

En, dit is opmerkelijk, waar wij gered zijn door genade, daar raken wij ons zelve op de rechte wijze kwijt in de eeuwige liefde des Heeren. Dan hebben wij Hem lief, die ons eerst heeft liefgehad. Door Christus overwonnen, zijn wij door Hem meer dan overwinnaars, en staan wij pal zelfs te midden van de zwaarste verzoeken. Die boven alles geeft om de gunst zijns Gods, geeft om de geheele wereld niets. Want al dreigt de dood, het leven blijft, en de kroon des levens blijft voor al degenen, die getrouw zijn tot den zelfs smadelijksten dood.

J. J. A. PLOOS VAN AMSTEL.

Schriftbeschuwing.

Nathanaël's komst tot Jezus.

Joh. 1 : 45—52. Filippus vond Nathanaël en zeide tot hem: Wij hebben dien gevonden, van welken Mozes in de wet geschreven heeft, en de profeten, namelijk Jezus, den Zoon van Jozef, van Nazareth, enz.

In Nathanaël's geschiedenis zien wij Jezus' woord bevestigd, dat alles, wat de Vader hem gegeven heeft, alle hinderpalen ten spijt, ook zeker tot hem komen zal, Joh. 6 : 37a. De wijze, waarop Filippus hem het Evangelie verkondigde, scheen er op berekend, om hem het gelooven onmogelijk te maken; een Messias toch kondigt deze hem aan, afkomstig uit Nazareth. Uit Nazareth! Alsof de Schrift niet leerde, dat de Christus uit de stad Davids komen zou! Ontrust u echter niet; God zal wel zorgen dat deze Israëliet tot zijn Messias komt; Filippus' onvermogen om de bezwaren zijns vrienden op te lossen, zal nog dienen, om straks te laten uitkomen, dat Nathanaël's geloof geene vrucht is van de kracht van menschelijke overreding, maar van de kracht des alvermogenden Gods. 't Is zoo, 's maus vooroordeel is groot; hij acht het meer dan onwaarschijnlijk, dat er iets zoo treffelijks als de Messias uit Nazareth voortkomen zou. Maar zoo groot is toch zijn verlangen naar den Messias, dat hij de uitnodiging van zijnen vriend, om te komen en te zien, onmogelijk kan weerstaan; wie trouwens iets begeert te vinden, zoekt het overal, zelfs daar, waar hij het vinden onwaarschijnlijk acht. Zoo stelt Nathanaël zich in den weg der middelen; verre van hem, dat hij God verzoeken zou, door lijdelijk af te wachten, of de Christus ook komen zou tot hem. Oprecht van hart, toont hij zich bereid, om Jezus, zijn afkomst uit Nazareth ten spijt, als zijn koning te huldigen, zoo hij de Messiaansche merktekenen bij hem vinden mocht. Zulke eerlijke onderzoekers zijn er niet vele; de meesten bezitten wel de vooroordeelen, maar niet de waarheidsliefde van dezen Nathanaël. Daarom blijven zij ook in de duisternis, terwijl den oprechte het licht opgaat; eer zullen won-

deren geschieden, om hem van den nacht in den dag te brengen, dan dat hij in het donker gelaten worden zou. Ziedaar waarlijk een Israëliet, in welken geen bedrog is, — zoo luidt Jezus' eerste woord over onzen Nathanaël. Dat woord zegt meer dan het schijnt te zeggen. Zij voorzeker doen aan den rijken zin er van te kort, die hier slechts eene kenschetsing in vinden van Nathanaël's natuurlijk karakter. Op eene vrucht der genade toch wijzen zij. Israëliet, — zoo heet alles, wat uit Jacob is, al moest veler naam eigenlijk Jacob wezen, omdat zij nooit den innerlijken ommekeer hebben ondergaan, aan welken hun vader zijne naamsverandering te danken had. Niemand toch is waarlijk Israëliet, dan wie, even als Jacob in den gedenkwaardigsten nacht zijns levens, oprecht voor God geworden, door als een boetseling tot Hem te komen, die, met prijsgeving van elk vleeschelijk middel om zich den zegen des Verbonds te verwerven, alleen in de bondsbelofte zijn enig standpunt zoekt tegenover zijnen rechtvaardigen toorn. Met Jacob was Nathanaël enkel door het geloof een overwinnaar Gods geworden; ook hij wist bij ervaring, wat het inhield, om tot God te komen, als een, die, wel verre van zich in den mantel van eigene gerechtigheid voor Hem te verbergen, naakt en arm tot zijne genade toevlucht neemt, steunende op zijne belofte alleen. Nauw hoort Nathanaël Jezus zoo over zich spreken, of hij vraagt vol verwondering, van waar Jezus hem kent. Hij begrijpt Jezus in een oogwenk, en beseft, dat deze weet, wat er in het diepst des harten tusschen hem en God is omgegaan. Men ziet het, haast geloof hij: slechts één woord uit Jezus' mond is er noodig om hem de zekerheid te geven, dat deze de Christus is. Dit woord laat niet op zich wachten. Eer u Filippus riep, zag ik u, terwijl gij onder den vijgenboom waart, — zoo luidt het voor Nathanaël onvergetelijk antwoord. Hier licht Jezus het geheim op, door, al is het niet met zoovele woorden, te zeggen, dat hij deel heeft aan de goddelijke wetenschap. Waar niemand zien kon, zag Jezus; hij zag op, hij zag in Nathanaël. Ongetwijfeld was er tusschen de plaats, waar Jezus hem zag, en den naam dien hij hem gaf, een innig verband; 't was onder den vijgenboom, dat hij zijn Pniël gevonden, en den eernaam van Israëliet verworven had. Door dit teken van Christus' alwetendheid is Nathanaël zoowel overtuigd als getroffen. Met de vaardigheid, een diep geroerd gemoed eigen, trekt hij de slotsom; 't is deze, dat een, die uit zichzelf weet, wat er in het Pniël der afzondering in een anders binnenste omging, niets minder zijn kon dan hij zegt te zijn, Gods Zoon, Israëls koning. Nog eer het bezwaar, Jezus' afkomst betreffende, uit den weg is geruimd, geloof hij; zoo snellen gang zelfs maakt zijn geloof, dat hij meer van Jezus belijdt, dan Filippus hem van dezen getuigd had. Heil den mensch, die met Nathanaël, Christus slechts behoefte te zien, om in hem te gelooven! Dat Jezus zijne belijdenis aanneemt, blijkt uit het woord, waarmee hij haar beantwoordt: omdat ik u gezegd heb: ik zag u onder den vijgenboom, zoo geloof gij. Dit woord, ten onrechte vraagsgewijs opgevat, drukt geene verwondering uit over de snelheid, waarmee zijn geloof tot stand komt, en bevat nog minder een verwijt, dat hij op onvoldoenden grond geloofd zou hebben; het is in bevestigenden zin gesproken, en wijst slechts aan, dat het hier gegeven teeken, schoon voldoende grond zijns geloofs, niet de eenige grond zijns geloofs blijven zal. Grootere dingen toch zal Nathanaël van nu af aanschouwen; eenen geopenenden hemel zal hij zien, en Christus als de ware ladder van Jacobs droomgezicht, van welke Gods engelen opklommen en nederdaalen. Zoon des menschen toch is hij, deze Zoon Gods, deze koning Israëls, Zoon des Menschen, dat is, de mensch op wiens verschijning Gods oogmerk met ons geslacht uitliep, soortgelijk als de geschiedenis des menschen op de verwekking van Zijnen eerstgeborene. Op hem rust de bestemming om den band tusschen de aarde en de hel, in het paradijs gelegd, te verbreken en de gemeenschap met den hemel, in het paradijs verbroken, te herstellen. Dat kan hij doen, omdat hij Gods Zoon is; dat moet hij doen, zal hij aan Israël het koninkrijk Gods volmaken. Hij zal het ook doen. Waar hij is, is de hemel geopend, niet voor een oogenblik, maar voorgoed; alle engelen zijn hem gevolgd, toen hij nederdaalde op aarde, om bij hem als hun heer te zijn, en op zijn bevel klimmen zij van hem op, en keeren zij tot hem weder; — men lette er op, dat Jezus, om er door aan te wijzen, dat aan de engelen met zijne verschijning op aarde in hem een nieuw uitgangspunt is gegeven, hen van zich laat opklommen, vóór zij tot hem nederdaalen! Zoo zal Nathanaël hem zien als den vrijen beschikker over de machtige werktuigen der Goddelijke voorzienig-

heid op het gebied der natuur, tot een teeken, dat alle krachten, hun geschonken, met hen hem onderworpen zijn. Het teeken zal volgen op het teeken; aan het geloof zal geen voedsel ontbreken, en het wonker zal er zijn, om het tot zijne volmaking te brengen. Wie geloof, zal aanschouwen, opdat hij geloove, tot hij aanbiddt.

VAN ANDEL.

AAN EEN VRIEND TE JERUZALEM.

Waarde Vriend,

Het doet dikwerf pijnlijken aan te verneemen, hoe degenen die buiten ons zijn, zich bezig houden met de moeilijkheden, waarmede wij, in ons kerkelijk leven, tegenwoordig te kampen hebben.

De hoop, dat de vereeniging, ten vorigen jare tot stand gekomen, weder zou uitspatten, is op 't oogenblik vervlogen. Maar nu werpen de lieden zich op de plaatselijke vereeniging. Met deze wil het nog niet gelukken. Lees, zeggen ze, hun kerkelijke bladen maar, en gij weet genoeg, om te danken, dat gij niet zijt als die Gereformeerden, die onophoudelijk elkander bijten, in plaats van in liefde saam te smelten.

En het valt inderdaad niet te ontkennen, dat wij zelf bezig zijn het touw te vlechten, waarmede ook tegenstanders ons striemen.

Voor een zeer groot deel van ons volk is het moeilijk om te begrijpen, dat in bevriende bladen zoo vreemd over de Synode gesproken wordt.

Wij zijn dat niet gewoon, en wij achten dat ook niet in overeenstemming met onze roeping. Ook zien wij er niet het minste heil in, dat alle zwakheden en gebreken, die ons aankleven, op de straten van Askelon verkondigd worden.

Maar de broeders, die in zulke krasse bewoordingen, de onmacht onzer Synode tentoonstellen voor het publiek, doen dit blijkbaar in de onderstelling, dat zij daar goed mee doen en geen kwaad. Zij meenen, dat hetgeen zij kwaad achten, moet bestreden worden met alle macht, en zien het volstrekt niet in, dat zij met de middelen die zij daartoe gebruiken, het kwaad oer langer hoe erger en ongeneeslijker maken. Degenen, die waarlijk verzoenend en verzoenend willen arbeiden, worden door zulk geschrift in de onhoudbaarste positie gebracht, en als veel tusschen twee steenen gemalen. Naar aanleiding van het besluit der Synode, in zake de opleiding van Dienaren des Woords, was werkelijk, op enkele plaatsen, de hoop op meerdere plaatselijke toenadering en samensmelting versterkt. Maar die goede vrucht is nu voor een deel al weder verloren geraakt. Men wordt ten slotte het drijven moede, en gevoelt neiging om de zaken te laten drijven, naar 't God behaagt.

En toch mogen wij aan deze neigingen des gemoeds niet toegeven. Zoolang God de Heere ons nog werk toevertrouwt en ons laat in het ambt, dat wij in de Gemeente bekleeden, mogen wij ons aan den arbeid en den daaraan verbonden strijd niet onttrekken. Doch dat neemt niet weg, dat we het betreuren zouden, als we met ons kerkelijk leven in dezelfde positie kwamen als in het staatkundige. Want van zulk een onderlinge verdeeldheid worden de gemeenten altijd de dupe. De veeten, die de heeren in de Kamer hebben en de antecedenten, waaraan de heeren verbonden zijn, werken niet zelden hoogst nadeelig voor 's Lands belang. Maar ten slotte hebben deze heeren toch de macht, om wat zij willen en besluiten door te zetten, en aan de natie op te leggen. Doch die macht ontbreekt den kerkelijken ten eenenmale. Wij kunnen slechts met zedelijke en menschkundige middelen werken, en doen dikwerf door iets na te laten veel meer dan door iets te doen. Waar nog bij komt dat, althans tot hier toe, de mannen van de politiek mannen zijn van kennis en beschaving en velen zelfs van hooge geboorte, of uit de standen, waar men de eer, die men elkander schuld is, en de goede vormen der samenleving niet uit het oog verliest. Doch in het kerkelijke laat dit vaak veel te wenschen over. Onder de leus van getrouwheid en waarheidsliefde durft men veel zeggen en ook doen, wat met de gewone, geldende vormen der wellevendheid niet in overeenstemming is. In de Gereformeerde kerken van den tegenwoordigen tijd is ook het getal der »edelen« niet bijster groot. En als ge hierbij in aanmerking neemt, dat van de inwoners van Nederland het getal gepromoveerden in de theologie nog veel grooter is dan dat van de gepromoveerden in de geneeskunde, en de invloed van het »sturen in democratische richting« in de kerk nog veel sneller en krachtiger werkt dan in den staat, moet ge onwillkeurig denken aan die tekenachtige uitdrukking, die *De Heraut* onlangs gebruikte: »Voorzichtigheid is de moeder van de porseleinkast.«

Nu heeft men vroeger en later ook ge-

waarschuwd tegen dominocratie of predikanten-regering. Natuurlijk is daarmede niet bedoeld het ambt als zodanig aan te tasten. Maar het wantrouwen kan men echter niet voorkomen. Er wordt onder het volk, op allerlei wijze, geschermd met het denkbeeld van dominocratie. Er is vrees voor alles, wat van de geleerden komt. Er is vrees voor de Universiteit, omdat die geleerden vormt, die over de hoofden der gemeente heen spreken. Vrees voor misleiding, omdat »de eenvoudigen het tegen de geleerden niet kunnen volhouden.« Vrees voor alles, wat naar eenige ontwikkeling streeft. Het eenige wat men kan is: neen zeggen, en wederom neen; tegen en altijd tegen; uit vrees dat er wat achter zit, en omdat het van de geleerden komt.

Men noeme dit een droevig verschijnsel en weene zijn hoofd tot water, maar ontkenne toch niet, wat werkelijk bestaat. En ook meene men niet door krachtig spreken, bondig argumenteeren, dat misverstand en dien achterdocht te zullen overwinnen. Neen, wat wij noodig hebben, is het vertrouwen te herwinnen, dat door allerlei omstandigheden en velerlei geschrift geschokt is. En daartoe was nu een schoone gelegenheid. Indien men zich had kunnen bedwingen om in het openbaren van zijn ongenoegen over de handelingen en besluiten der Synode te spreken, had het volk vertrouwen gekregen in zijn opzieners, en geloofd, dat we nu werkelijk als broeders zouden samenwonen. Maar nu men dit blijkbaar niet kon, — niet kon, dit neem ik van harte aan, uit plichtsbetrachting, — nu moet men zich ook niet verwonderen en beklagen, als ook de agitatie niet ophoudt in den lande.

En vandaar, dat de vrees ook niet geheel en al ongegrond is, dat in ons kerkelijk leven hetzelfde zal geschieden, wat in het staatkundige geschiedde. Men wil de geesten drijven in één richting en tot één opvatting, en die dan niet mede kan of wil, die moet maar achterblijven. Eene Synode, die onmachtig is voor haar taak, samengesteld uit mannen die niet bekwaam zijn, en die daarheen gezonden werden door kerken, die al even onbekwaam bleken voor haar hooge roeping, zulk een Synode is al niet beter dan een ministerie, dat door al te groote voorzichtigheid te weinig actie toont. Niet beter dan volksvertegenwoordigers, die achterlijk zijn, en de hoogere bezieling derven. Tegenover de voorstelling komt natuurlijk weder een andere, die het voor de Synode opneemt, en het roekeloos zou genoemd hebben, indien de Synode er alles aan gewaagd had. Ook weten de leden der Synode het nu, hoe zij aan het volk in hunne machteloosheid en onbekwaamheid openbaar zijn geworden. Hebben zij nu zooveel zelfkennis en zooveel zelfverloochening, om zelf toe te stemmen, dat er aan hun bekwaamheid en werkkraft zeer veel ontbreekt, dan zullen zij zich zulke critiek niet te zeer aantrekken, en van harte hopen en bidden, dat in een volgende Synode allen de bekwaamere en sterkeren in geloof zitten zullen, en zij ontheven zullen zijn van een taak, die voor hunne schouders te zwaar bleek. Maar is dit eens niet het geval, dan behoeft ik u niet te zeggen, wat onaangename verhoudingen er dan, ook in ons kerkelijk leven, kunnen komen.

En dit is temeer te betreuren, omdat onder degenen, die medegewerkt hebben om de voorgestelde Concept-regeling voor de opleiding van Dienaren des Woords te doen vallen en het aannemen van het besluit, zooals het nu gevallen is, te doen gelukken velen zijn, die van ganser harte met de Vrije Universiteit sympathiseeren, en hartelijk zouden gewenscht hebben, dat nu reeds nader verband van de Theologische School met de Vrije Universiteit mogelijk ware. Maar de eenheid en den vrede der kerken ging bij hen boven andere belangen en wenschelijke dingen. Op dit punt stonden zij met hunne consciëntie voor God den Heere, aller Rechter. Zij zullen het echter zich moeten getroosten te dier oorzaak bij de menschen bekend te staan als kleingelooften.

Tot zoover had ik geschreven, toen *De Standaard* het in *Memoria* bracht, op *Jh. Mr. P. J. Elout van Soeterwoude*, in den ouderdom van 88 jaren te 's Hage overleden. Die naam en dat sterven brengt den geest weder in een geheel anderen kring van gedachten en voorstellingen. Zoolang wij heugenis hebben van het bestaan, kennen we den naam van »meneer Elout.« Als kinderen hoorden we onze ouders en hunne vrienden dien naam reeds met eerbied uitspreken en op later leeftijd hebben we begrepen, hoe het kwam, dat die naam ook bij geringen naar de wereld, die den Heere vreesden, zoo bekend en geliefd was, en hebben we bewonderd de fijnheid en schoonheid van den stijl, waarin de heer *Elout* gewoon was te spreken en te schrijven; de vrijmoedigheid, de zachtheid en de kracht tevens, waarmede deze Christen-Staatsman overal, in elken kring, en in elk ambt,

waarin hij gesteld was, het Christelijk geloof beled als een leerling van Jezus Christus, onzen Heere. Gij herinnert u, hoe de heer *Elout* van *Soeterwoude*, in 1878, het volkspetitionnement wilen Z. M. den Koning, uit naam van vele duizenden, met een aangrijpende toespraak aanbode, een woord sprekende, dat den Koning tot tranen toe bewoog. Na zijn tachtigste jaar deed de heer *Elout* nog den, in zijn positie zoo zeldzamen, stap, van zich openlijk bij de Gereformeerde kerk te 's Hage, die in de *Nobelstraat* vergadert, aan te sluiten. Onze Synode in 1888 te Assen gehouden, ontving een treffend schrijven van den vromen grijsaard, aandringende op vereeniging met de toen nog »Nederduitsch Gereformeerde» kerken. Ook was de overledene een van de weinige aanzienlijken in den lande, die de Vrije Universiteit op Gereformeerden grondslag mede hielp tot stand brengen en openlijk voor haar recht en haar eere opkwam. Geheel dat rijke en veel betekenende menschenleven, dat leven van strijd en toewijding aan de hoogste belangen van het vorstendom en van het volk, het grootste gedeelte van deze eeuw doorlevende, doet denken aan hetgeen van Mozes geschreven staat: »Verkiezende de smaadheden van Christus boven de schatten van Egypte.»

En hij stierf! Dat is het boek van Adams geslacht. Maar deze zoon van Adam stierf in den Heere, in de gemeenschap met Christus, die de opstanding is en het leven. De oudere tijdgenooten hebben ons nu bijna allen verlaten, ons nalatende een voorbeeld van geloof en getrouwheid en volharding. Zij zijn van ons gegaan in de vaste hope, dat hun dood een doorgang is tot het eeuwige leven, door welke hoop het hun mogelijk geweest is alles te verdragen, om des Heeren wil, zonder den adel der geboorte, de fijne vormen der wellevendheid, den adel der natuur en der genade in den strijd met de weêrstrevende machten, in wier midden zij leefden, in te moeten.

Ik weet niet goed, hoe het komt, maar het hart kan zich zoo tot de dooden aange trokken voelen. Wel herinner ik mij nog levendig, hoe mijne moeder mij eerbied en hoogachting inprentte voor alle vrome menschen, maar met nadruk voor de hooggeplaatsten in de maatschappij, die, voegde zij er gewoonten bij, zooveel noodig hadden om in dezen tijd aan de Christelijke belijdenis getrouw te blijven, daar de gehele wereld tegen hen was. Ik betwijfel soms, of er heden ten dage nog vele moeders zijn, die daarop de aandacht der kinderen vestigen. De tijden en de zeden zijn, ook in onze kringen, gedurende ons leven, veel veranderd.

Het ligt misschien aan mijn leeftijd en aan de zwakheid van mijn geest, maar ik zie niet in, dat wij door de vermeerdeerd van verstandelijke kracht zooveel voortreffelijker zijn dan die Christenen, die misschien veel inconsequenten hadden maar stellig ook veel waarheid. Het geslacht dat ons, in onzen jongen tijd, bezielden en opwekte in den dienst des Heeren, is weggestorven. En zoo wij hun beeld bewaren, dat zij in hunne woorden en daden, ons nalieten, zullen wij ook bewaren den ootmoed, en alle hooge gedachte van ons zelve loslaten. In den grond is het in de kerk echter nooit anders geweest dan thans. Scholastiek en mystiek, nominalisme en realisme, rationalisme en pietisme, en zoovele andere richtingen van den menschelijken geest, hebben steeds met elkander geworfeld. Op het gebied der kerk is evenmin rust als ergens elders, en afscheidingen, die somtijds noodzakelijk en naar den eisch van Gods Woord zijn, verzekeren ook geen toestand van duurzamen vrede, van liefde en waarheid en blijdschap in het gelooven. De broeders, die nu onder de leus: »Wij zijn en blijven Christelijk Gereformerd» zich aan de vereeniging der Gereformeerde kerken onttrekken, zullen dit op den duur ook wel ondervinden. Zij zijn toch ook menschen. Zij zullen het ook wel ondervinden, dat de Heere, op zijn tijd, met zijne oordeelen komt, om zijn volk te onderzoeken, en dat het woord: »Met welke mate gij meet, zal u weder gemeten worden,» evenzeer als het woord van den balk en den splinter ook voor hen geschreven staat. Er gebeurt op deze wereld veel, dat niet behoorde te gebeuren, en dat de Heere God toch niet verhindert. Dat noopt ons tot aanbidden, tot zwijgen en wachten. Maar roeping voor den Christen is, zich aan het geopenbaarde Woord te houden. En op grond van dat Woord, en mitsdien naar den eisch onzer belijdenis, zullen wij doen, wat in ons vermogen is, om de eenheid, ook des kerkelijken levens, voor te staan en te bevorderen, wat strijd het ook kost, en wat teleurstelling het ook bare.

Wij moeten op aarde hebben, zij het ook onvolkomen en met zonde besmet, het beginsel en het begin van de eenheid en

den vrede, die in den hemel eeuwig zullen heerschen. In die overtuiging:

De uwe als altijd,
GISPEN.

Het teedere plantje.

Ds. Sikkel, mede-redacteur van de *Zuid-Hollandsche Kerkbode*, geeft in no. 32 van die *Bode*, den redacteur van de *Bazuin* een extra afstraffing, ter oorzake van de slechte behartiging van zijn taak als redacteur, en tevens een ernstige onderrichting van hetgeen hij in de toekomst zal hebben te doen.

Intusschen trekt het zeer de aandacht, dat juist in deze dagen de *Bazuin* aan zulke scherpe critiek onderworpen wordt. De vraag rijst bij velen, of dit ook in verband kan staan met het feit, dat de *Bazuin* het eigendom is van de Theologische School? Wij weten dit natuurlijk niet. Maar in ieder geval zal men toch wel kunnen begripen, dat de redacteur van de *Bazuin* niet zoo voetstoots de bevelen van zijn Haag-schen collega kan opvolgen. Ter laatste instantie staat hij onder de Curatoren der Theologische School, en zal hij van deze broederen zijn instructie moeten ontvangen. In de onderstelling, dat niet alle Curatoren der *Zuid-Hollandsche Kerkbode* lezen, en om de lezers der *Bazuin* in kennis te stellen met de aanmerkingen, die Ds. Sikkel op den redacteur heeft, volgt hier het bedoelde stuk in zijn geheel.

HET TEEDERE PLANTJE.

De redacteur van de *Bazuin* spreekt zijn leedwezen er over uit, dat het synode-verslag van zijn blad werd gecritiseerd, en wel, wijl daardoor »het teedere plantje, de eenheid in het kerkelijke leven» zou worden geschaad.

Daarom zal hij ons maar laten praten en geen antwoord geven.

Wij wenschten juist om dat »teedere plantje» wel, dat de redacteur van de *Bazuin* een andere houding aannam.

Waarom bespreekt de redacteur van de *Bazuin* in zijn blad de dingen niet, die de belangstelling in het kerkelijke leven bezig houden? Is die belangstelling niet een teeken van gezondheid van het kerkelijke leven? En sterkt die bespreking dat kerkelijke leven niet, al gaat het met wat wrijving en warmte gepaard? Hebben onze kerken er geen recht op en geen behoefte aan, dat de dingen voor haar besproken worden ook door middel van de drukpers? Indien de *Bazuin* van een ander gevoelen was, zou zij immers geen reden van bestaan hebben? Zij is er toch, om te bazuinen. En indien haar kerkelijke relatie iets beteekent, dan geeft die toch zeker bewijs, dat de kerken op zulke bespreking gesteld zijn en haar noodig achten, gelijk die bespreking dan ook weleer de kracht was van de *Bazuin*.

We willen daarbij niets te kort doen aan de waarde der brieven, die Ds. Gispens voor zijn vriend in Jerusalem schrijft. Die brieven geven bewijs van het talent, dat Ds. Gispens als causeur heeft en zijn een aangenaam kruid op den dish onzer pers. Maar dat de bespreking der kerkelijke vraagstukken bij wijze van causerie, tusschen allerlei luijms in, tot paterij-langsden-kant toe, e.a. dat in een kerkelijk blad, de rechte en voldoende wijze is, kunnen wij nu juist niet zeggen. Althans, Ds. Gispens is als redacteur daar niet mee af. Hij moet door zijn woord voorlichten, de dingen uiteenzetten en de gedachtenwisselingen in de kerken leiden. Nu wordt dat aan allerlei meesters overgelaten, maar de *Bazuin* zelf geeft geen geluid. Of wel, terwijl de redacteur in een boekje zit, blaast elk inzender er eens op, tot zijn eigen verlichting misschien, maar eer tot verwarring dan tot leering en leiding der kerken.

Zal zoo »het teedere plantje» sterk moeten worden? In den doofpot? In den donker? Terwijl wij ons dom houden en de lui maar wat laten begaan? Of onder ons gekuvel, zonder dat wij voor den dag komen met wat we meenen, dat waar en recht is? Wij doen daaraan niet mee.

Och, wij denken er zoo anders over, maar wij zijn ook één dier kerkboden, over welke de *Bazuin* sprak als een last voor wie ze lezen moeten, altijd in causerie.

Wij houden de vereeniging der kerken niet voor »een teeder plantje», in den zin van een kleingeestige lastige bedorven oude tante, die zoo ongemerkt met een praatje meegenomen moet worden; maar voor een jong, frisch, heerlijk ontwakend leven, dat wel lastig is, maar heelemaal naar ons hart, en dat met zijn groote oogen ons aankijkt, om alles te mogen weten en begripen, wat zijn verleden en toekomst aangaat. Wij hooren een geroep om licht, om lang onthouden licht, om voorlichting en inlichting, om licht aan alle kanten. De volkszaken zijn van het volk, en daarom moet het volk ze kennen. En de kerkelijke zaken zijn van de kerk, en daarom moet de kerk ze kennen.

Het teeder plantje is voor ons geen broekast-plantje, geen kruidje-roer-me-niet, maar een jeugdig eikeboompje. Trap er niet op, doe er geen onrecht aan; maar zet er ook geen parapluje of parasol boven; wind en regen en zonneschijn komen er aan toe, daar groeit het van.

Zet eindelijk eens alle deuren en luiken open en bespreek alle zaken, die van de kerk zijn, met en voor de kerk; maar zet die kerk niet als »een teeder plantje» buiten haar eigen zaken.

Die bespreking geldt ook de kerkelijke bladen; het volk moet ze beoordeelen, in

stand houden of verwerpen, en ook wij wenschen door dat volk, dat de kerk liefheeft, besproken en goedgeoordeeld te worden. Maar ook de *Bazuin* moet zoo publiek beoordeeld willen worden; en vooral de *Bazuin*, die immers het blad is, waar de kerken nog zoo wat officieel jactten door School of Curatoren.

Of zou juist die bespreking zoo gevaarlijk zijn voor »het teedere plantje»?

Och kom! Waar ziet gij de kerken voor aan? De kerken hebben gewichtiger dingen onder de oogen te zien, en durven dat heusch nog wel aan.

We vreezen echter, dat er een ander »teeder plantje» is, dat niet mag worden aangeraakt door den redacteur van de *Bazuin*. En dat kruidje-roer-me-niet is de zonderlinge positie van de *Bazuin* zelve, of liever al de gevoeligheden, waarin dat blad bij ongeluk zit. Daar is Ds. Gispens de schuld niet van. En 't is voor hem zeker moeilijk, waar hij als redacteur niet vrij is, die positie te bespreken. Maar toch, — hebben de kerken geen recht er op, dat ook die positie in 't licht komt en aan critiek onderworpen worde?

Het zal dan met dat kruidje-roer-me-niet heusch wel terecht komen.

In elk geval mag deze zaak niet aan de overweging en beoordeeling der kerken onthouden worden, ter wille van persoonlijke gevoeligheden.

En dan wel allerminst onder het goedge maar krenkende voorgewen, dat de vereenigde kerken voor de bespreking van dit gewichtig belang te zwak zijn.

S.

Van onze zijde willen we hier niets aan toevoegen, en allerminst willen we critiek uitoefenen op den schrijftant van Ds. Sikkel. We zijn volkomen zeker, dat het steeds ons streven geweest is, verzoenend op te treden, en de eenheid der kerken, met onze geringe kracht, voor te staan en te bevorderen, ook op het stuk der plaatselijke ineen-smelting. Meent Ds. Sikkel nu, dat het op zijn manier van spreken veel beter gaat, we hopen van harte, dat hij zich daarin niet vergist. En moet de tijd komen, dat ons door de broederen het zwijgen opgelegd wordt, wij hopen dit dan ook met gelatenheid te doen. Maar zoolang wij tot spreken geroepen zijn, zullen we spreken gelijk wij het kunnen; zonder iemand het recht te betwisten, alles af te keuren wat wij zeggen, of mede te gaan op een weg die, naar onze innige overtuiging, de agitatie onder het volk en de verdeeldheid der kerken levendig houdt.

GISPEN.

Moody heeft gedurende de Tentoonstelling in Chicago voor 's Zondags-morgens eene zaal gehuurd in een komedie met 3000 plaatsen, en voor de avondbijeenkomsten een zaal, die 10.000 personen kan bevatten. Een menigte heeren en dames gaan van straat tot straat, van huis tot huis, en in alle étages, zelfs in de kroegen, om de menschen tot de prediking te noodigen.

Chicago heeft nu ook eene universiteit. De eerste titel van »doctor in de filosofie» is, — zoo bericht men, — door deze inrichting verleend aan eene Japanneesche, die zich aan het onderwijs zal wijden, en professor in de gewijde Litteratuur voor het Oude Testament te Tokio zal worden, aan een Methodistisch instituut.

Ten vorigen jare ontving Dr. Bernardo op den verjaardag zijner stichtingen f 30000; en dit jaar f 56.000.

Gisbertus Voetius.

Nog altijd ontbreekt er eene goede en volledige biografie van Voetius. En toch heeft hij er meer dan enig ander aanspraak op. Voetius was ongetwijfeld de degelijkste theoloog van de Nederlandsche Gereformeerde Kerken in de zeventiende eeuw. Hij vereenigde een tal van eigenschappen en bekwaamheden in zich, die elk op zichzelf reeds zijn naam beroemd zouden hebben gemaakt. Hij was dogmaticus en moralist, kanonist en praktisch schrijver, en op ieder terrein, waarop hij zich bewoog, een meester in den vollen zin des woords. Daarbij kan het ons vaderlandsch gevoel streelen, dat terwijl de kundigste theologen in ons land gewoonlijk uit den vreemde kwamen, Voetius een Nederlander was, in Hensden geboren, in Leiden opgeleid, en na eenige jaren werkzaamheid in de kerken van Vlijmen en Heusden, Hoogleeraar te Utrecht.

Maar deze veelzijdigheid is misschien oorzaak, dat tot dusver niemand eene volledige levensbeschrijving van Voetius heeft durven ondernemen. Er is daartoe noodig niet alleen tijd en geld, volharding en ijver, maar ook eene rijke kennis van theologie en historie, een volkomen thuis zijn in de 17e eeuw. Wie Voetius' leven beschrijft, schetst de geschiedenis der Gereformeerde kerken van zijn eeuw in ons Vaderland.

Thans echter zal in die leemte worden voorzien. Dr. A. C. Duker, emeritus predikant en wonende te Haarlem, heeft thans bij de firma Brill te Leiden de eerste aflevering het licht doen zien van een leven van Voetius. Dr. Duker heeft al jaren lang aan deze studie zich gewijd. Zijne dissertatie in het jaar 1861 handelde reeds over den strijd tusschen Voetius en Descartes. Maar van hoeveel studie dit proefschrift ook getuigenis gaf, het leed aan één gebrek, het was van vooringenomenheid voor den wijs-

geer Cartesius niet vrij te pleiten en liet aan Voetius geen recht wedervaren.

Er bestaat grond voor de meening, dat de geleerde schrijver deze eenzijdigheid zelf heeft ingezien en thans voor zulk eene onhistorische beschouwing zich wachten zal. De eerste aflevering is zuiver historisch en zakelijk, geeft de feiten zooals ze zijn en munt ook overigens uit door degelijke bronnenstudie, ernstig en nauwkeurig onderzoek en eene zeldzame bekendheid met alwat door en over Voetius geschreven is.

Deze eerste aflevering behandelt het leven van Voetius van zijne geboorte af aan tot het einde zijner academische loopbaar (1589—1611). De volgende aflevering van het eerste deel zal hem beschrijven albedienaar des Woords in de kerken te Vlijmen en Heusden. In een tweede deel zal zijn leven en werkzaamheid als Hoogleeraar te Utrecht worden petekend.

Wij nemen de vrijheid, om op dit werk de aandacht te vestigen van de lezers der *Bazuin*, en bevelen het allen aan, die in Voetius een meer dan gewoon belang stellen. Van harte hopen wij, dat velen door in tekening de uitgave van dezen belangrijke arbeid zullen staan. Den geachten schrijver worde tijd en lust gegron, om dit werk voort te zetten en te voltooien. En bovenal moge deze studie, al komt ze dan ook niet van een geestverwant, er toe dienstbaar zijn, om de kennis van en de liefde tot de Gereformeerde Theologie in ruimen kring te doen toenemen.

H. BAVINCK.

Kampen.

Boekaankondiging.

Levensbrevier. Woorden uit den Bijbel. Verzameld door Dr. S. D. Van Veen, predikant te Groningen. Te Groningen bij J. B. Wolters. 1893.

Door brevier kan men verstaan een soort van drukletters, maar ook het gebedenboek der Roomsche geestelijken, dat korte uittreksels bevat uit de voorgeschreven formuliergebeden. Dr. van Veen verstaat er noch het een noch het andere door. Zijn boekje is een verzameling van Bijbelteksten, onder bepaalde opschriften. Over het wenschelijke van zulke hulpmiddelen wordt ook al verschillend geoordeeld. Maar dat verschil aan zijn plaats latende, vinden wij dat Dr. van Veen een goede keuze uit de Schrift gedaan heeft, en dat zijn arbeid voor menige zwakke in de kennis der H. Schrift ten zegen kan zijn. Zoowel ingenaaid als ingebonden ziet het boekje er aantrekkelijk uit: eenvoudig, schoon.

Vernaming en vertroosting. Door J. van Andel. Uitgegeven door de Afd. Franeker enz. der Vereen. van Christ. Ond. geheel ten voordeele van de Vereeniging Barnabas. Leeuwarden 1893. G. Am-sing.

Behoeven we een pennevrucht van Ds. van Andel nog aan te bevelen? Van Andel denkt eerst en daarna schrijft hij. Daarom is zijn woord zoo frisch, zoo kloek, zoo aangrijpend, zoo rijk aan diepe gedachten, zoo schoon ook in vorm en uitdrukking. Alleen een rijke geest en een diep gemoed kan zulke oude en nieuwe dingen uit den schat des harten voortbrengen. De lezers der *Bazuin* weten er alles van, en door deze woorden van vernaming en vertroosting zich aar te schaffen doen zij meteen wel aan weduwen en weezen van Christelijke onderwijzers.

RED.

Korrespondentie.

Het stuk van P. te E. is niet voor planting geschikt. Dat van B. te A. is te persoonlijk. Noch wat de Herant, noch wat de *Amsterdamsche Kerkbode*, noch ook wat de *Bazuin* zegt, mag opgevat worden als uit te drukken het gevoelen der kerken. Alleen de besluiten der kerkelijke vergaderingen gelden, zoolang zij niet door andere vervangen zijn.

RED.

ADVERTENTIE.

Ondertrouwd:

ARIE PIETER LANTING,

Pred. te Tzummarum,

EN

GRIETJE H. v. D. VEEN.

Tzummarum, 5 Oct. 1893.

BERGUM,

Ondertrouwd:

PIETER BOS

ber. Pred. te Zuidbroek

EN

DI EWERTJE HAVERKAMP

BEDUM 7 Oct. '93

Volstrekt eenige kennisgeving.

Voor de vele blijken van belangstelling, ondervonden bij de herdenking zoowel van hun 25-jarige Echte-vereening als van de 25-jarige Evangeliebediening, betuigen ondergeteekenden hun hartelijken dank.

T. BOS, v. d. M.

en Echtgenoot.

BEDUM, Oct. '93.

Ps. 103 : 1 (berijmd.)

Zoo de Heere wil, hopen onze geliefde Ouders

ANTONIE COLIJN

EN

ANNA PIETERNELLA VERKUIJL

den 15 October den dag te herdenken, waarop zij voor 25 jaren door den echt aan elkander verbonden zijn.

Hunne dankbare Kinderen.

HAARLEMMEER.

Den 22 October a.s. hopen D.V. onze geliefde ouders

A. H. ZOMER

EN

H. TIMMERMAN

hun 25-jarige Echte-vereening en tevens onze Vaders zijn 25-jarige Evangeliebediening te herdenken. Dat ze nog lang voor ons gespaard mogen worden, is de wensch en bede van hunne dankbare kinderen.

HENDRIK ZOMER.

DIEUWKE ZOMER—

LUINSTR.

KOENRAAD JAKOB ZOMER,

FRANEKER.

ALBERTUS ZOMER,

KAMPEN.

TRIJNTJE ZOMER,

JOHANNES ZOMER,

HENDRIK JAN ZOMER,

GESINUS ZOMER.

KOENR.

DONKERB.

Heden overleed tot onze droefheid onze geliefde Vader

KLAAS TEEUWES

VAN HUIZEN,

eerst weduwnaar van TRIJNTJE HEINIS VERHUIZEN, laatst van RENESKE KRIENS LANTING.

Wij treuren, doch niet als degenen, die gene hope hebben. Hij achtte de versmaadheid om Christus' wil meerderen rijkdom dan de gemetingen der zonde. Reeds in den jare 1835 schaarde hij zich bij de uitgeleide gemeente, die hij innig liefhad.

Thans geniet hij het genade-loon, dat de Heere zijnen getrouwen dienstknechten deelachtig maakt.

Namens al de Kinderen,

T. VAN HUIZEN.

UITHUIZEMEEDEN, 3 Oct. '93.

Eenige kennisgeving aan zijn vele vrienden.

Heden behaagde het den Heere door den dood van ons weg te nemen onzen geliefden Broeder

Klaas Teeuwes van

Huizen,

in den ouderdom van bijna 94 jaren. Hij was een der eersten die te Uithuizen in den jare 1835 met het Herv. kerkgenootschap braken. Vele jaren heeft hij die gemeente, en later de onze als ouderling gediend. Tot voor enkele weken kwam hij, niettegenstaande zijn hoogen leeftijd, elken rustdag twee malen met de gemeente in Gods huis. Hij heeft der gemeente veel liefde betoond. Zijn leven was Christus. Het sterven gewin.

Namens den Kerkeraad der Geref. Kerk te Uithuizemeeden O.G.

Ds. J. SLUIJS, Praeses.

A. OOSTERHEERT, Scriba.

UITHUIZEMEEDEN, 3 Oct. '93.

Heden overleed onze hartelijk geliefde Vader, Behuwd- en Grootvader

LAMBERTUS MEEDENDORP,

in den ouderdom van bijna 80 jaar. Wij gelooven dat hij de eeuwige ruste is ingegaan, waarnaar hij menigmaal verlangend uitzag. Dit troost ons in onze droefheid.

Uit aller naam,

H. MEEDENDORP.

MEEDEN, 5 Oct. '93.

Heden overleed een onzer oudste leden
LAMBERTUS MEEDENDORP, op bijna 80-jarigen leeftijd. Jaren lang heeft hij de gemeente als opzienaar getrouwd gediend. Een voorbidder voor Kerk en Land is ons ontvallen. Maar zijn heengaan was voor hem gewin.
Namens den Kerkeraad,
J. KOOL, Praeses.
J. NIEBOER, Scriba.
MEEDEN, 5 Oct. '93.

Heden middag 3 1/2 uur overleed zacht en kalm in zijn Heer en Heiland onze geliefde Vader
JACOBUS J. CUPERUS, in den ouderdom van 72 jaren en 9 mnd.
De Heere zij onze Trooster!
Namens de Familie,
K. HOOGEBOOM.
MAKKUM, 5 Oct. '93.

Heden behaagde het den Heere, na een lijden van bijna 7 weken, uit ons midden weg te nemen onzen innig geliefden onvergetelijken Echtgenoot, Vader en Behuwdvader
Johannes Bruggema, in den ouderdom van 62 jaar en 8 maanden, na eene Echtvereeniging van 36 1/2 jaar. Wij zijn bedroefd, doch het vaste vertrouwen dat hij is ingegaan in de ruste, die er overblijft voor het volk van God troost ons in onze droefheid.
Mede namens mijne kinderen,
WED. J. BRUGGEMA—
VEGTER.
EPPENHUIZEN,
5 October 1893.

Het behaagde den Heere heden onzen broeder
Johannes Bruggema op den leeftijd van 62 jaren uit ons midden weg te nemen. Bijna 10 jaren mocht hij de gemeente als een getrouw en waardig ouderling dienen. Zijne gaven worden algemeen gewaardeerd en zijn verscheiden laat een gevoelig ledige plaats achter. Hij ging heen, zolang zijn bewustzijn hem bleef, in het volle vertrouwen, dat Jezus zijn Borg en Heiland was en wij zien daarom met hope hem na. Trooste God de weduwe en hare kinderen en schenke Hij der gemeente vele mannen, die met lust en ijver haar dienen.
Namens den Kerkeraad,
J. DUURSEMA, Praes.
J. O. BOUWMAN, Scriba.
UITHUIZEN,
den 5 October 1893

Heden overleed, ten mijnen huize, na eene korte ongesteldheid, in de hope des eeuwigen levens, onze geliefde Moeder en Behuwdmoeder
ANTJE KOEKKOEK,
WEDUWE VAN G. REINDERS, in den ouderdom van 80 jaar en 5 maanden.
Namens Kinderen en Behuudkinderen,
S. J. VAN DER STOEL
LEIDERDORP,
6 October 1893.

Tot onze diepe droefheid overleed heden, in de hope des eeuwigen levens, mijn dierbare echtgenoot en der kinderen geliefde vader
Jakob de Vries, in den ouderdom van 49 jaren. De Heere geve ons genade Hem te zwijgen.
LEENS, 8 October 1893.
B. DE VRIES, geb. DOB, EN KINDEREN.

Het kindje, den 2 Sept. j.l. ons geschonken, werd ons heden door den Heere weder ontnomen.
T. PLANTENGA
en Echtgenoot.
BARENDRECHT,
10 October 1893.

Heden overleed, nog onverwachts, in den ouderdom van 77 jaren en bijna 6 maanden, onze geliefde Moeder en Behuwdmoeder
Aatke Renzes Sikkema,
WED. JAN TJEERDS DIJKSTRA.
Dat zij in de hope des eeuwigen levens is ontslapen, lenigt onze smart.
Uit aller naam,
R. DIJKSTRA.
VISVLIET,
10 October, 1893.

Ons kindje den 14 Mei j.l. geboren, nam de Heere 10 October weer tot zich.
Iep bedroefd geven wij door dezen kennis aan vrienden en bekenden
W. WIERINGA
en Echtgenoot.
APELDOORN, 11/10 '93.

Een bede om hulp!

Met alle bescheidenheid komen ondergeteekenden tot U, Broeders en Zusters onzer kerken, met de bede: helpt één uwer broeders, die in nood is!

Op den 15 Augustus werd een onzer broeders Ouderlingen plotseling van al zijne bezittingen beroofd, door een felle brand, die zoo krachtig om zich greep, dat huis en al in weinige minuten in asch werd gelegd. Aan reddten viel niet meer te denken. Het huis, waarop een schuld rustte, was verzeerd; doch daar genoemde broeder hierover gemoedsbezwaren had, was van het overige niets verzekerd. Zelfs nog vijf vette varkens, waarop in den middelijken weg de hope voor de toekomst was gericht, werden mede een prooi der vlammen.

Broeders en Zusters! draagt elkanders lasten en vervult alzoo de Wet van Christus!

Elke gift, hoe gering ook, zal dankbaar door ons worden aanvaard en in dit blad worden verantwoord.

Giften worden gaarne door de ondergeteekenden in ontvangst genomen, alsmede door den Wew. Heer T. de Jager, Predikant te Opeinde-Neijega.

JAN F. DE VRIES
Ouderlingen der kerk A. **E. BOONSTRA.**
S. D. Vlieg.
S. COUPERUS.
Diakenen. **J. STORM.**
F. DE VRIES.

DROGHEM, 4 October '93.

Ondergeteekende, van nabij met den toestand bekend, bindt deze zaak den Broeders en Zusters in Nederland ten zeerste op het hart en houdt zich voor de ontvangst van milde gaven zeer aanbevelen.

T. DE JAGER, v. d. M.
OPEINDE-NEIJEGA.

In het Christelijk Gesticht van Krankzinnigen »Bloomendaal» te Loosduinen, kunnen geplaatst worden

Verplegers en Verpleegsters.

Zij die daarvoor in aanmerking wenschen te komen, gelieven zich met franco brieven, onder bijvoeging van attesten, waaronder van kerkeraad en geneesher, te wenden tot Dr. SCHERMERS.

Er wordt plaatsing gezocht voor een **slagersknecht**, één jaar bij 't vak geweest zijnde. Chr. Ger. beginselen, adres Bureau dezer Courant te Kampen; letter S.

BREEBAART'S

Orgelhandel Damrak 23 Amsterdam grootste en fijnste keuze **AMERIK. ORGELS.**

Men koopte nu een orgel om de lange Winter- en Zondagavonden aangenaam en stichtelijk door te brengen, en vrage daarvoor eerst de Catalogus.

ECHTE MÜLLER CITHER

incl. handl., kart doos, 2 ringen, stemsleutel en fluit, benevens een zeer stevige lessenaar. Prijs slechts **f 9.60**, bij **J. PROPER**, te Kampen. Wederverkopers rabat. Tevens groote keuze AMER. ORGELS en PIANO'S. Lage prijzen. Om de zelfde te bezichtigen kunnen de reiskosten van de koopsom worden afgetrokken.

GRAFSTENEN EN GRAFMONUMENTEN
SWITTERS & TERPSTRA,
Steenhouwers, Zuidersingelstraat. GRONINGEN.

Algem. Assurantie-kantoor.

J. A. SMEDES & Co. te Zutphen.
Verzekering van kapitalen bij overlijden, lijfrenten, pensioenen.

Transport-verzekering van goederen en geldswaarden binnen- en buitenland. Speciale verzekering van kerken en scholen tegen Brandschade. Verzekering van werklieden tegen ongelukken enz. Alle inlichtingen gratis.

EDAMMER KAAS.

Tegen toezending van postwissel à **f 2.60** ontvangt men **2 FIJNE KAASJES.**

C. Impeta Jr.,

Medemblik.

Bij E. J. BRILL te Leiden is verschenen:

GISBERTUS VOETIUS

DOOR

A. C. Duker,

Theol. Doct.

1e Deel 1e Helft.

Jeugd en Academiejaren

1589—1611.

Alom verkrijgbaar. Prijs **f 1.75.**

Heden verscheen het tweede gedeelte, van **F. W. Krummacher**,

De komst des Heeren,

Kerstfeestleerredenen, zoodat dit werk nu compleet is, ingen. **f 2** en geb. **f 2.40.**

Van de **SCHETSEN VAN LEERREDENEN**, van **C. H. Spurgeon**, uit het Eng. vertaald, verschijnt binnen kort afl. 9 en 10. De prijs is **20 ct.** pr. afl. terwijl het geheele werk (264 schetsen) in **ruim 25 afl.** compleet zal zijn.

De Uitgever,

H. TEN HOOVE.

UTRECHT, Oct.

HANDBOEKJE ten dienste der Gereformeerde Kerken in Nederland, voor het jaar 1894, onder redactie van **Dr. J. H. FERGINGA** en **Dr. A. LITTOOLJ**. Met bijdragen van **Dr. H. BAVINCK**, **Dr. J. H. FERGINGA**, **Dr. A. G. HONIG**, **Dr. P. N. KRUIJSWIJK** enz. enz.

Alom is de inteekening opengesteld tot den geringen prijs van **f —.30.**

De jaargang 1893 van dit Handboekje is door al onze Kerkelijke bladen zeer gunstig aanbevolen.

K. LE COINTRE,

Uitgever te Middelburg

Verkrijgbaar bij den Boekhandelaar **K. J. ZOMER** te Franeker, tegen den prijs van **f 1.60**:

HET RECHTSBESTAAN der Holl. Chr. Geref. kerk in Amerika

DOOR

G. K. HEMKES

te Grand Rapids.

Ruim 260 bladz. druks.

Geref. Traktaatgenootschap »Filippus»

Door het Genootschap is bij den Uitgever **J. DEN BOER** te Breukelen uitgegeven:

LXXXIX Was de Heere Jezus Prijs.

Christus »revolutio-

nair»? 2 ct.

XC. De Hervormingsdag. 2 »

197. Zooals gij zijt. 1 »

198. Het goede deel. 1 »

199. Waarheen gaat gij? 1/2 »

200. Weet gij wel, dat gij geroepen wordt? 1/2 »

201. Onze doofstomme kinderen. 1 »

202. Wat is waarheid? 1 »

203. De Bijbel is 't onfeilbaar Woord van God. 1 »

204. Wat het schilderhuisje heeft afgeluisterd. 1/2 »

205. Op marsch. 1/2 »

206. Al wat wenschelijk is (Een Nieuw: Trakt.) 1 »

207. En waar zijn de Neges? (Oudejaarsavond) 1 »

J. TER BORG, Secr.

Wolvega, 2 Oct '93.

NIEUW!

Als eene buitengewone gelegenheid worden onderstaande **4 NIEUWE** boeken gedurende de lange avonden aangeboden voor een spotprijs.

Paulus' Evangelie, door **J. VAN ANDEL** 345 bladz. f 1.90

Groote Kleinigheden, door **E. J. VEENENDAAL** 80 bladz. f 0.25.

Gids voor Jongelingen, door **J. A. JAMES** 183 bladz. 0.50.

Uit het Delfstoffenrijk, door **E. J. VEENENDAAL** 110 bladz. f 0.30.

En als **toegift** een bundel **Eenvoudige Christelijke liederen**, met muziek, door **P. VOERMAN**.

Wie per postwissel **f 1.75** zendt aan **ZALSMAN** te Kampen, ontvangt bovenstaande 5 boeken franco thuis.

Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering.

Gevestigd te **AMSTERDAM**, Vijzelgracht 51.
Maatschappelijk Kapitaal: Een half miljoen gulden.

Commissarissen: **Mr. Th. HEEMSKERK**, **L. J. S. VAN KEMPEN**, **Jhr. Mr. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN**, **J. E. N. Baron SCHIMMELPENNING VAN DER OYE** en **H. SERET**. Directeur: **H. J. VAN VULPEN**.

De Maatschappij sluit alle soorten verzekeringen van **KAPITAAL** en **LIJFRENTE** tot elk bedrag. **AGENTEN** en **AGENTESSEN** uit den beschaafden stand gevraagd.

Verkoop van theologische boeken (2—5 November). Meeren-deels afkomstig uit de bibliotheek van wijlen **Dr. H. J. ROIJJAARDS**, in leven Hoogleraar te Utrecht bevattende eene groote verzameling zeldzame protestantsche en katholieke Bijbels, vele gezochte uitgaven van kerkvaders en godgeleerden der 16e—18e eeuw, belangrijke werken over kerkgeschiedenis en kerkrecht, enz. enz. Te zamen 2000 nummers. De catalogus is à 10 cts. te verkrijgen bij **J. L. BELJERS** te Utrecht.

Gaat ter perse:

HET JAARBOEKJE VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN

in Nederland voor 1894. **39ste Jaargang** vroeger uitgave **S. VAN VELZEN**. Prijs 30 cents.

ONDER REDACTIE VAN

Dr. H. G. de Jonge en **Dr. A. v. d. Sluijs**.

Behalve eene zoo volledig mogelijke **Kerkelijke Statistiek** bevat het **Bijbel- en Markthalender**, complete **Watergetijden**, **Statistiek Scholen**, **Jongelings- en Jonged.-Vereen.**, **Zondagsscholen**, en als naar gewoonte **degelijk en onderhoudend Mengelwerk**. De inteekening staat alom open en bij den uitgever **ENKHUIZEN**.

P. VAN DER SLUIJS.

Bij de firma **G. J. REITS** te Groningen verscheen:

H. DE COCK, **Kort begrip**, (met twee hoofdstukken) 19e druk. **f 0.15.**

» » **Kort begrip**, 12e drk. **f 0.08.**

» » **Handleiding**, ten gebruike van hen die onderwezen worden in het Kort begrip 9e druk. **f 0.25.**

» » **Vraagboek** over de Gereformeerde Geloofsleer, 4e druk. **f 0.30.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

» » **Vraagboekje** over de Bijbelsche geschiedenis (ten vervolge op Borstius.) 8e druk. **f 0.15.**

Vergadering der Gereformeerde kerken in de Classis Amsterdam op Woensdag 20 Septemb. 1893 in de Kerkraadsamer van kerk B, Kerkstraat 109.

Ds. A. Brouwer, als bij toerbeurt praeses, opent de vergadering met gebed, het lezen van Ps. 119: 1-16 en het laten zingen van Ps. 119: 3. Als scriba fungeert Ds. D. J. Karssen.

Uit het onderzoek der credentie-brieven blijkt, dat al de kerken der Classis tegenwoordig zijn, behalve Naarden A, wegens redenen, die geldig worden gekeurd.

De Notulen der vorige vergadering worden gelezen en geapprobeerd.

Bij de onderzoeking naar Art. 41, D.K. wordt gewezen op de resolutie van de Algemeene Synode, waarbij de wenschelijkheid is uitgesproken, dat de Christelijke scholen zich laten erkennen als vereenigingen, volgens de wet van 1855, op grond van de overweging, dat de scholen moeten uitgaan van de ouders.

Aan de kerken van Amsterdam en Overtoom wordt verlot gegeven om voort te gaan met leden, op welke reeds de tweede trap van censuur was toegepast.

Aan de orde komen de Rapporten volgens Art. 25 Huish. regeling. De kerkvisitatoren, die enkele kerken bezochten, maar verhinderd waren, hun taak ten einde te brengen, worden diligent verklaard; de vacatuur-beurten worden tot December geregeld; terwijl aan de predikanten van Amsterdam wordt opgedragen een rooster te maken voor de maanden December en Januari; de deputaten voor Oost en West-Zaan zullen in de volgende vergadering rapporteren.

Een verzoek van eenige broeders uit Diemen, om de kerk van Diemen en Watergraafsmeer te splitsen, wordt in handen gesteld van de BB. Neijens, van Schelven en Renijl.

Gelezen wordt een rapport van de deputaten in zake het geschil tusschen den kerkeraad van Weesp A en een ouderling van Weesp B; waaruit blijkt, dat dit geschil mocht worden opgelost. Dit wordt met blijdschap voor kennisgeving aangenomen.

Door de Provinciale Synode wordt bericht, dat de kerk van Aalsmeer tijdelijk gevoegd is bij de Classis Haarlem en dat de grens van Sloterdijk en Halfweg zal zijn: de Molenweg en de Hornerweg westzijde, tot aan de spoorlijn van Amsterdam naar Zaandam.

Op een bezwaarschrift van een broeder uit Sloterdijk in zake den H. Doop, welke hem moet worden toegediend, spreekt de Classe als haar gevoelen uit, dat een ieder den H. Doop voor zich en de zijnen behoort te zoeken bij de kerk ter plaatse zijner woning; waarom het wenschelijk is, dat deze broeder den kerkeraad niet houde aan de vervulling zijner onvoorzichtige belofte.

Aan een broeder, die vroeger door de Classis als oefenaar werd toegelaten en in vele kerken der Classis optrad, wordt op zijn verzoek een attest verleend, inhoudende, dat hij steeds ten genoegen der kerken werkzaam was.

In tegenwoordigheid van de Prov. Deputaten, de predikanten Gispén uit Amsterdam, Mulder en Langhout uit Haarlem, wordt de Weleerwaarde heer G. van Setten Jr., beroepen predikant te Bussum, peremptoir onderzocht, en wel door Ds. van Loon: in de exegese der H. S., naar Genesis 28, Psalm 24, Lucas 22 en Rom. 10; door Ds. Wagemaker: in de kennis der H. Schrift; door Ds. Renijl: in de symboliek en dogmatiek; door Ds. Tazelaar: in de geschiedenis der kerk, bijzonder die van ons Vaderland; door Ds. v. Schelven in de Christelijke zedekunde; door Ds. Karssen in de vakken, betreffende de uitoefening van het ambt en in het kerkrecht.

Na den gunstigen afloop van het examen wordt de heer van Setten toegelaten tot de onderteekening van de verklaring, voor de Dienaren des Woords in 1619 vastgesteld. Met een hartelijk en ernstig woord van den Voorzitter verlaat hij de vergadering. Zijn beroep door de kerk van Bussum, wordt geapprobeerd.

Als consulenten worden aangewezen: voor Oudekerk A: Ds. Brouwer, sec. Ds. Neijens; voor Oudekerk B: Ds. van Loon, sec. Ds. Renijl; voor Weesp A en B: Ds. Fortuin, sec. Ds. Gispén; voor Diemen; Ds. Renijl, sec. Ds. Karssen.

Voor de administratie van het Prov. Studiefonds worden benoemd Ds. Kapteijn en Br. Kühler.

Aan de kerk van Nederhorst den Berg, die een voorstel doet, om een betere regeling der vacatur-beurten voor te bereiden, wordt geraden de kerken met hare wenschen schriftelijk in kennis te stellen.

Aan het verzoek om acte van losmaking van Ds. J. J. Dekkers, die een beroep aan aan naar de kerk van Hoogvliet, wordt voldaan.

De quaestor wordt gemachtigd, om de kerken aan te schrijven voor het bedrag, dat zij boven het quotum hebben te betalen, tot bestrijding der Synodale kosten.

Aan de kerken A en B van Huizen wordt verklaard, hoe zij van hare ineen-smelting aan de Regering moeten kennis geven.

De vergadering wordt te 6 1/2 uur met dankzegging gesloten door Ds. Neijens, nadat Ds. Dekkers een woord tot afscheid heeft gesproken, dat door den Voorzitter wordt beantwoord.

D. J. KARSSSEN, h. t. Scriba.
(Kerkblad No. 40.)

Classis. Verg. der Geref. kerken der Classis Harderwijk gehouden te Harderwijk, 27 September 1893.

De verg. wordt geopend door den Voorzitter der vorige Classis Ds. J. v. Mantgem, die na het zingen van Ps. 68: 14 en na gelezen te hebben 1 Tim. 1, voorgaat in het gebed.

De 18 kerken der Cl. zijn vertegenwoordigd door 34 afgevaardigden, den Actuarius en Quaestor en br. Knottenbelt daartoe uitgenoodigd, ten einde de Cl. van advies te dienen, zijnde mede Deputaat der hulpbehoevende kerken, in zake de kerk te Kootwijk.

Ds. v. Mantgem heet namens de Classis Ds. J. D. te Winkel welkom, die thans voor het eerst in de Cl. Harderwijk heeft zitting genomen.

Volgens toerbeurt wordt het praesidium opgedragen aan Ds. Middelkoop, Ds. Koffijberg tot Assessor benoemd, en om bijzondere reden den Actuarius verzoekt, het scribaat ditmaal op zich te nemen. Namens Ds. Notelaar wordt medegedeeld, dat Z.Ew. verhinderd is de verg. bij te wonen.

De credentie-brieven worden nagezien, en in orde bevonden. Aangezien de scriba der vorige Cl. nog niet aanwezig kon zijn, wordt de lezing der notulen verdaagd; en goed gevonden aan te vangen met het onderzoek der kerken volgens art. 41 D. K., nadat vooraf de zaak der kerk te Kootwijk zal zijn behandeld, na gehouden discussie belangende dit punt wordt het volgende voestel aangenomen:

»De Cl. gehoord hebbende de verschillende besprekingen over de kerk te Kootwijk, besluit: onverschillig pogingen aan te wenden, en den door de Gen. Syn. bij vernieuwing herinnerden weg te volgen, tot de vereffening der voorgeschoten griden, in handen gesteld van Dep. der hulpbeh. kerken.

Het onderzoek der kerken is bevestigend, worden enkele wenken gegeven, en de kerken Elburg A, Hattum en Nijkerk van advies der Classis geënd.

De morgen-verg. wordt met dankzegging gesloten, eveneens de namiddag-verg. met gebed geopend, en de notulen der vorige verg. gelezen, en met dankzegging aan den Scriba gearresteerd.

Met het oog op de verdeling der Cl. worden den Dep. der hulpbeh. kerken tot sec. toegevoegd Ds. J. v. Mantgem en ouderl. J. Koopsen Gzn.

Rapport wordt uitgebracht door Dep. ter Prov. Syn. en den Scriba opgevragen, schriftelijk antwoord te verzoeken bij den scriba der laatst gehouden Prov. Syn. van het genomen besluit belangende de kerk te Elburg B. Inzake het ontwerpen van een huish. regel waaronder ook kerkvisitatie, wordt een commissie benoemd: Ds. Koffijberg, Ds. J. v. Mantgem, Ds. Js. Langen en Ds. J. Dekker, om in eene v. Cl. in te dienen.

Ds. v. Mantgem brengt rapport uit, rek. en ver. antw. van den Quaestor der Cl.; eveneens Ds. de Haas in zake de grensregeling der Cl. welke is vastgesteld.

Ds. Houtzagers leest een schrijven van een Dep. Syn. in zake de proceskosten, en is de Quaestor bereid de kerken der Cl. B. aanschrijving te doen, om het nog verschuldigde bedrag aan te zuiveren.

De kerken worden herinnerd in verband met het aangenomen besluit der Syn. eens per jaar collecte te houden, voor de buitenl. zending, en op de e. v.

Cl. over te dragen; alsmede aan de collecte voor hulpbeh. kerken en deze op te zenden aan den Dep. Ds. Koffijberg, of de a. s. Cl.

Ds. de Haas herinnert, dat op de Syn. is melding gedaan van de ineen-smelting der Ger. kerken te Putten A en B dat daarvan acte behoort opgemaakt, om die aan de regering op te zenden.

Het voorstel wordt aangenomen, met het oog op de verdeling der Cl. in de maand November a. s., nadat de Cl. Apeldoorn zal zijn vergaderd, nog saam te komen, en als roepende kerk aangewezen de kerk te Nunspeet.

De Voorzitter richt nog een woord tot de Cl. en bijzonder een afscheidwoord tot die kerken, die zij zoo noode zien heengaan, en weldra niet meer tot de Cl. Harderwijk behooren, maar tot eene nieuwe Classis Apeldoorn worden saamgevoegd; wensch die kerken en ambtsdragers in naam der Cl. Gods rijken zegen toe.

Dit wordt beantwoord door Ds. v. d. Vegt en Ds. Koffijberg, die in naam der kerken dankzeggen voor het vertrouwen en de vriendschap in de Cl. ondervonden, en voegen ook daaraan den wensch des harten toe, dat zij te saam mogen strijden in 's Heeren kracht, en God hun genade geve te bouwen aan het heil van Zi-n.

Ds. Koffijberg eindigt met dankzegging, nadat vooraf is gezongen Ps. 72: 11.

Ds. Cl. voornemd,
J. KOOPSSEN GZN., Scriba.
(Kerkblad No. 40.)

Kort verslag van de Vergadering der Classis Zutphen gehouden te Doesburg, den 28sten September 1893.

Ds. Staal, naar toerbeurt praeses, opent de vergadering met gebed, na te hebben laten zingen Ps. 84: 3 en te hebben gelezen Ps. 135.

Nevens den praeses nemen zitting in het moderamen Ds. Gezelle Meerburg als assessor en Ds. Tenkink als scriba.

Bij het onderzoek der credentie-brieven blijkt, dat Barchem nevens een ouderling een diaken heeft afgevaardigd. De hiervoor door Barchems afgevaardigden aangevoerde redenen worden door de Classis geldig geacht, en den diaken voor deze vergadering zitting verleend. Elf kerken zijn vertegenwoordigd door 22 afgevaardigden.

De notulen worden gelezen en goedgekeurd. Bij de omvraag naar Art. 41 D. K. O. wordt aan de kerk van Zutphen in eene tuchtaak geadviseerd om de uitspraak der rechtbank af te wachten, en voorts te handelen naar bevind van zaken.

Betreffende eene reeds sinds lang in de kerk van Aalten B hangende tuchtaak, adviseert de Classis om met deze tuchtaak voort te gaan naar de belijdenis der kerken.

De te Winterswijk plaats gehad hebbende ineen-smelting der Gereformeerde kerken A en B aldaar, wordt definitief goedgekeurd, zoodat nu van die ineen-smelting aan de Overheid bericht kan worden gegeven.

Een bericht van de Classis Sneek, inhoudende, dat aan Ds. R. van Giffen van Waars en Hemelum, op het advies der Classis en op het verzoek van ZWEerw., eervol ontslag is verleend, — welk schrijven bedoelt broeder van Giffen bij te staan, opdat ZWEerw. gelegenheid mocht vinden om in den middelijken weg elders tot den Dienst des Woords te mogen komen — wordt voor kennisgeving aangenomen.

De Classicale kosten worden geïnd, en de kerkcollecten afgedragen.

Thans komt aan de orde het peremptoir examen van broeder Nieboer, beroepen predikant van Aalten A. Als Provinciale deputaten »ad examina» zijn tegenwoordig: Ds. H. M. van der Vegt van Heerde, (die plaatsvervangend optreedt voor Ds. de Haas van Hattum) en Ds. J. C. van Schelven van Dieren. In exegese O. T. examineert Ds. Tenkink; in exegese N. T. Ds. Staal; in kennis van den inhoud der H. S. de Velde; in dogmatiek en symboliek Ds. Lindeboom; in kerkgeschiedenis Ds. Gangel; in ethiek Dr. Franssen; in practica en kerkrecht Ds. Gezelle Meerburg. Na afloop van het onderzoek wordt broeder Nieboer met algemeene stemmen toegelaten, en de praeses spreekt een hartelijk woord van gelukwensching namens de vergadering, die hare hartelijke instemming met dit

goede woord betuigt, door broeder Nieboer staande toe te zingen Ps. 134: 3.

Een rapport inzake de grensregeling tusschen de kerken van Varsseveld en Genderingen—Silvolde, wordt door de meerderheid der vergadering afgesteld.

Aan de broeders kerkvisitatoren wordt opgedragen om twee klachten, door een broeder uit Doesburg op de Classis gebracht, te onderzoeken.

Besloten wordt de volgende Classis D. V. te Winterswijk te houden op den 1sten Donderdag in December.

Br. Franssen sluit op verzoek van den praeses de vergadering met dankzegging.

Namens de Classis,
A. J. TENKINK, Scriba.

Verslag van de Classe Vergadering van 4 October 1893, te Arnhem in de Oosterkerk gehouden.

Ds. van Schelven, volgens regeling Voorzitter, opent de vergadering met gebed, enz.

De credentie-brieven worden goedgekeurd; een Broeder wordt, daar zijn collega nog niet verscheen, met den credentie brief, op zijn woord toegelaten tot de vergadering; even later komt echter die collega, met nog 4 afgevaardigden van twee kerken, zoodat nu de verg. wettig bestaat uit 10 predikanten en 29 ouderlingen, waaronder enkele Br. diakenen, te zamen door 20 kerken afgevaardigd.

De notulen der vorige verg. werden gelezen en na enkele opmerkingen goedgekeurd.

Ds. de Jong wordt tot Assessor en ouderl. van Ginkel tot Scriba benoemd.

Een schrijven van de Classe Sneek aangaande Ds. R. van Giffen wordt voor kennisgeving aangenomen.

Dr. Wagenaar rapporteert als Consulent, dat te R. eenig bestaand verschil vereffend is.

Het Huish. reglement wordt aangehouden tot het aanbrengen van enkele wijzigingen. Ds. de Jong en Ds. Koster worden aan de commissie toegevoegd.

Het verslag van Kerkvisitatoren, zoover visitatie had plaats gehad, was, behoudens kleine aanmerkingen, als op sommige titels der boeken, het onderteekenen der 3 Formulieren en het collecteren voor gemeenschappelijk belang der kerken, zeer bevredigend.

Bij het uitbrengen van het verslag door Dep. Prov. Syn. te Apeldoorn werden enkele vragen beantwoord en welwillend toegelicht; waaronder het recht van Deputaten, om eene opdracht hun gedaan, terug te nemen, waarbij bleek, dat dit alleen door de vergadering mag geschieden, het overbrengen der kerk van Nijmegen naar de Classe Tiel werd onregelmatig geacht, doch om de gelegenheid hierin berust.

Aan Dep. voor Hulpbeh. kerken wordt volmacht gegeven, voor elk der twee Hulpbeh. kerken f 200 uit te geven; getracht zal worden, door collecten in de kerken der Classe hierin te voorzien.

Op een bezwaar van een lid der kerk A te Arnhem, schriftelijk ingediend, wordt besloten dien Br. in te lichten en aan te raden zich tot zijn kerkeraad te wenden.

Aan een Br. uit Apeldoorn kerk A wordt de raad gegeven, zich met zijn kerkeraad te verzeenen, te trachten berouw te toonen van zijne handelingen, en een Br. Ouderling tot meerdere toegevendheid aangespoord.

De ineen-smelting te Nijmegen wordt definitief verklaard, en aan het Moderamen opgedragen, hiervan kennis te geven aan de Deputaten voor correspondentie met de hooge Overheid.

Aan Ds. de Jong wordt de raad gegeven, de kerken tot collecteren aan te sporen in de »Geld. Kerkbode» voor de kas voor Wed. en Weezen van Predikanten.

Bij omvraag volgens Art. 41 D.K.O. wordt nog raad gegeven omtrent het getuigen stellen bij den doop.

Aan een Predikant, die reeds vertrokken was, zal verzocht worden geen dienstwerk meer na te laten door de Classis hem opgelegd.

En terwijl bij rondvraag, niemand der broederen heeft te klagen, sluit Dr. Wagenaar op verzoek met dankgebed.

J. VAN GINKEL, Scriba.
Nijmegen, 10 October 1893.

VEREENIGING VOOR GEREFORMEERD SCHOOLONDERWIJS, RED. Ds. T. BOS. »Filippus»

Denk om den vijand.

In den brief aan de Efeziërs wordt ons onder de aandacht gebracht, dat wij »den strijd niet hebben tegen vleesch en bloed, maar tegen de overheden, de machten, tegen de geweldhebbers der wereld, der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht» Efez. 6: 12. Het zijn dus vijanden, waarmee niet valt te spotten, vijanden, die in de scheppingsorde boven ons staan; die als geesten over een verbazend grooten invloed hebben te beschikken, en ons ieder oogenblik kunnen verschalken.

Met zulke tegenstanders moet derhalve ten eerste worden gerekend, ook in het werk der tractaatverspreiding.

Dat werk zal, waar het naarden wil des Heeren geschiedt, zooveel mogelijk worden tegengestaan; opdat er, of geen zaad worde gestrooid, of dat het goede zaad worde verstuikt; zooals de Heere Jezus ons voorstelt in de gelijkenis van den man, die goed zaad in den akker had gezaaid, maar dat door een vijand, toen de menschen slapen, met kwaad zaad werd vermengd, waardoor geheel de akker wierd bedorven.

O, hoeveel kwaad zaad wordt er niet gestrooid; wat een geschriften groote en kleine, verlaten niet elken dag de drukpers, die de vijand met vreugde begreep; geschriften, helaas ook godsdienstig getint, ja godsdienstig, van begin tot end; die echter niet gebouwd zijn op het eeuwige blijvend woord van God; geschriften, die niet rekenen met den diepen val van den mensch noch met de heiligheid en rechtvaardigheid des Heeren.

Zulke persproducten breken veel meer af, dan zij opbouwen, worden door de geestelijke boosheden met helse vreugde begroet, en doen derhalve veel meer schade dan voordeel.

Maar hoe groot is het aantal niet der boeken en blaadjes, die verschijnen met het bepaalde doel om het gezag der Heilige Schrift te ondermijnen, om van de vreeze des Heeren af te trekken, om den breeden weg des verderfs met groote vreugde te doen bewandelen.

Wat is hiertegen te doen? Het kwade zaad uitroeien? Dat is onmogelijk, want het ligt reeds in den akker. Het uitstrooien verbieden? Maar zij die met macht en autoriteit zijn bekleed, staan niet zelden in de voorste geleiden van den vijand. Doch dit moeten we doen. Zaaïen het goede woord Gods, overal waar we maar een plekke op den groeten wereldakker ontdekken, arbeiden terwijl het dag is; arbeiden met al de gaven, die de Heere ons heeft verleend; in de hoop en met de bede, dat het zaad van Gods Woord het kwale zaad van den vijand moge versterken.

Daarom moeten we aanhouden tijdig en ontdijg aanhouden met prediken, met catechiseren, maar ook met het verspreiden van tractaten. Zielen moeten den vijand ontruikt, en voor Jezus gewonnen worden; hetwelk de Heere ook doen wil door middel van tractaten.

Hebt ge nooit gelezen van die Rusische dame, die op het eiland Wight de zeebaden gebruikte, en van een eenvoudig heideninnetje een tractaatje ontving, dat het middel is geworden ter harer bekeering, en die op hare beurt wederom voor vele anderen ten zegen is geweest?

Of is nimmer u ter ooren gekomen, hoe Mss Hannah Moore, die begaafde en godvruchtige vrouw in Engeland, een aantal kleine en groote tractaten heeft geschreven, van dewelke in zeer korten tijd twee miljoen in Engeland werden verspreid, waardoor de vloek der Revolutie voor een groot deel werd afgewend, en de eerbied voor de heilige instellingen Gods weer te voorschijn trad.

Laat derhalve het werk der tractaatverspreiding voortaan ook door u ter hand genomen, of nog meer behartigd worden. Strakt roept de Heere van het tooneel de-

zer wereld u af, om weldra voor Hem te verschijnen, en rekenschap af te leggen van uw reusmeesterschap. Wat zult gij dan zeggen, indien gij niets hebt gedaan ter afweering van den vijand, tot afbreuk van diens rijk; en ter bekeering van uwe medemenschen, die evenals gij voor de eeuwigheid zijn geschapen?

Zult ge dan nog langer wachten om de Gereformeerde tractaatverspreiding te steunen; nog langer wachten om bij »Filippus» u aan te sluiten?

E. KROPVELD.

Driesum, 18 Sept. '93.

Geref. Tractaatgenootschap »Filippus»

Door het Genootschap is bij den Uitgever J. den Boer te Breukelen uitgegeven: LXXXIX. Was de Heere Jezus Christus »revolutionair»? 2 ct.

XC.	De Hervormingsdag.	2 »
197.	Zoals gij zijt.	1 »
198.	Het goede deel.	1 »
199.	Waarheen gaat gij?	1/9 »
200.	Weet gij wel, dat gij geroepen wordt?	1/2 »
201.	Onze doofstomme kinderen.	1 »
202.	Wat is waarheid?	1 »
203.	De Bijbel is 't onfeilbaar Woord van God.	1 »
204.	Wat het schilderhuisje heeft afgeluisterd.	1/2 »
205.	Op marsch.	1/2 »
206.	Al wat wenschelijk is (Een Nieuw-j. trakt.)	1 »
207.	En waar zijn de Negen? (Ongejaarsavond.)	1 »

Leden en corporaties, die 't bovenstaande niet ontvingen, gelieven daarvan kennis te geven aan den Uitgever.

J. TEN BORG, Secr.
Wolvega, 2 Oct. '93.

»Filippus» Gratis Tractaatverspreiding.

Seiert onze laatste opgave in Juli mochten wij voor bovenstaande evangelisatie de

volgende bijdragen ontvangen: door Ds. Kropveld van P. J. R. te A f 2.50 en van N. N. te Spijk f 5., van C. te E f 1, van X te B f 3, van G. te Aa Pa P. f 0.50 en van G. te B. f 1. Met het oog op de vele aanvragen van tractaten hebben deze giften ons zeer verblijd. Waar wij ze met dankbaarheid vermelden, zijn wij zoo vrij den arbeid van Filippus dringende in de belangstelling der Christenen aan te bevelen. Filippus toch bestrijdt door de verspreiding zijner geschriften allerwege ongelooft en socialisme. Ieder, die dezen arbeid op prijs stelt, steune de kas door eene grootere of kleinere bijdrage.

Namens het Bestuur van Filippus,
H. HOORT Jz., Penningm.
Ermeloo, 12 Oct. 1893.

»Filippus» Contributiën.

Corporatiën en leden van Filippus, welke in het begin dezer maand per gedrukt kaart verzocht werden de verschuldigde contributie aan den ondergeteekende te zenden, en tot heden nog geen gelegenheid hadden daaraan te voldoen, worden in het belang der kas bij dezen dringend daaraan herinnerd.

Namens het Bestuur van Filippus,
H. HOORT Jz., Penningm.
Ermeloo, 12 Oct. 1893.

Scheurkalenders in de Kazerne.

Van de Geref. Jongelings-vereeniging te Dedemsvaart f 3.56
Door deze bijdrage zijn we weer groote lijks verblijd, want de tijd nadert met rasse schreden, dat we weer aan het uitdeelen van Kalenders moeten gaan.

Wij hebben echter nog de helft niet van 't geld, is waarover wij verleden jaar hadden te beschikken.

Slaan wij daarom de handen in elkaar en zorgen we, dat ook in '94 onze soldaten van Gereformeerde Scheurkalenders worden voorzien.

E. KROPVELD.
Driesum, 2 Oct. '93.

Door Br. Hooft te Ermeloo: van X. te Boskoop f 5,—

Voor deze bijdrage hartelijk dankzeggend, verzoeken we vriendelijk dat men vóór 1 November ons opgeve, hoeveel kalenders men wenscht te ontvangen. Verleden jaar hebben sommigen te lang gewacht en hebben daardoor moeten visschen achter het net. Uit Bergen op Zoom en Zutphen is ons reeds opgeve geworden.

Dat het heil onzer soldaten ons ernstig op het harte wege, is de biddende wensch van

E. KROPVELD.

Driesum, 9 Oct. '93.

Militair Tehuis te 's Bosch.

Ontvangen van N. N. te Bierum f 1.—
V. F. Postmerk Tiel f 2.50
De gevers hebben ons door deze gaven hartelijk verblijd. Zijn er geen anderen, die dit goede voorbeeld volgen? Inderdaad, ook de kleinste gaven zijn ten zeerste welkom en worden met dankbaarheid aannvaard.

J. M. MULDER.
10 October 's Bosch.

In de kerk van Dr. Creer te Boston werd onlangs een kollekte gehouden, die in een enkelen dienst 80000 dollars opbracht.

De vervolging in Rusland houdt tegen de Stundisten nog voortdurend aan. Men schat hun aantal op 250000. Onder allerlei voorwendsels, of zonder eenig voorwendsel, worden zij naar Siberië gevoerd; zoowel mannen, als vrouwen en kinderen, geboeid. Zelfs in Petersburg prediken de priesters, tegen deze »sekte», hoewel zij zich zoo stil en onderwerpig doenlijk gedraagt. De tusschenkomst en bemoeienis van vrienden of belangstellenden buiten Rusland heeft de zaak slechts verergerd. De vervolging tegen de Lutherschen in de Oostzee-provinciën houdt ook nog voortdurend aan.

Stoomdruk van Zalsman te Kampen.